

PŘÍRUČKA FZŠ TRÁVNÍČKOVA PRO ZAČLEŇOVÁNÍ ŽÁKŮ S OMJ

.....

Marcela Koudelková

Jana Repčáková

Kristýna Čánská

Nella Líčková

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

Tato publikace vznikla v rámci projektu „51 kroků ke společnému vzdělávání“, reg. č. CZ.07.4.68/0.0/0.0/19_068/0001453, financováno z Evropských sociálních fondů.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

Publikace je určena k potřebám FZŠ Trávníčkova.

© FZŠ Trávníčkova

Úvodní strana vytvořena v programu Canva.com

© [Sketchify] na webu Canva.com

© [BNPDesignStudio] na webu Canva.com

OBSAH

ÚVOD	5
1 ŽÁK S OMJ – KDO TO VLASTNĚ JE?	6
2 PRVNÍ KONTAKT SE ŠKOLOU	8
2.1 OPERATIVNÍ PLÁN	8
2.1.1 NÁPLŇ PRÁCE ČLENŮ ADAPTAČNÍHO TÝMU	9
2.1.2 SCHÉMA OPERATIVNÍHO PLÁNU	10
2.2 INFORMATIVNÍ SCHŮZKA	11
3 PRVNÍ KROKY ŽÁKA S OMJ VE ŠKOLE	13
3.1 BUDDY, ANEB KÁMOŠ DO NEPOHODY	13
3.2 ZAŘAZENÍ DO ROČNÍKU	13
3.3 PRVNÍ DNY ŽÁKA S OMJ VE ŠKOLE A TŘÍDĚ	14
3.4 PODMÍNKY PRO ZAŘAZENÍ DO KURZU ČDJ	15
3.5 DALŠÍ MOŽNOSTI DOUČOVÁNÍ ČJ	15
3.6 MOŽNOSTI PODPŮRNÝCH OPATŘENÍ (PLPP, IVP)	16
4 SPOLUPRÁCE S RODINOU	17
4.1 JAK KOMUNIKOVAT S RODIČI	17
4.1.1 PRVNÍ SCHŮZKA	17
4.1.2 DALŠÍ KOMUNIKACE	18
4.2 SEZNAM ZÁKLADNÍCH POŽADAVKŮ	19
4.3 MOŽNOSTI PŘEKladU	20
4.4 ZÁVĚREM	20
5 ZAPOJENÍ ŽÁKA S OMJ DO VÝUKY	21
5.1 ČASTÉ PROBLÉMY V KOMUNIKACI MEZI UČITELEM A DÍTĚTEM S OMJ	21
5.2 PODPORA ŽÁKŮ S OMJ	22
5.3 TVORBA PRACOVNÍCH LISTŮ PRO ŽÁKY S OMJ	23
5.4 HODNOCENÍ ŽÁKŮ S OMJ	23
5.5 CO DĚLAT, KDYŽ...	24
5.6 ZÁVĚREM	25
6 NÁPADNÍK PRO UČITELE	26
7 VOLNOČASOVÉ A MIMOŠKOLNÍ AKTIVITY	29
8 VZDĚLÁVACÍ SYSTÉMY V ZAHRANIČÍ	30
8.1 ZÁKLADNÍ VZDĚLÁVÁNÍ NA UKRAJINĚ	31
8.1.1 SPECIFIKA ŽÁKŮ Z UKRAJINY	31
8.1.2 NÁMĚTY DO VÝUKY	32
8.2 ZÁKLADNÍ VZDĚLÁVÁNÍ V RUSKU	34
8.2.1 SPECIFIKA ŽÁKŮ Z RUSKA	34
8.2.2 NÁMĚTY DO VÝUKY	35
8.3 ZÁKLADNÍ VZDĚLÁVÁNÍ VE VIETNAMU	37

8.3.1	SPECIFIKA ŽÁKŮ Z VIETNAMU	38
8.3.2	NÁMĚTY DO VÝUKY	38
8.4	ZÁKLADNÍ VZDĚLÁVÁNÍ V ČÍNĚ	40
8.4.1	SPECIFIKA ŽÁKŮ Z ČÍNY	41
8.4.2	NÁMĚTY DO VÝUKY	42
	ZÁVĚR	45
	SEZNAM ZDROJŮ	46
	SEZNAM PŘÍLOH.....	49
	PŘÍLOHY	50

ÚVOD

V posledních letech, díky vzrůstajícímu migračnímu trendu, zaznamenávají české školy výrazný nárůst počtu žáků s odlišným mateřským jazykem (dále jen žák s OMJ). Nejčastěji tyto děti přicházejí z Ukrajiny, Ruska, Vietnamu, Slovenska, Mongolska a Bulharska.¹ Tento trend je pro všechny pedagogy nepochybně velkou výzvou.

Na naší škole započal větší zájem o žáky s OMJ v roce 2005, kdy se škola zapojila do projektu Rozmanitý svět. Následovala doučování pro cizince a kurz ČDJ. Ve školním roce 2019/2020 jsme se zapojili do výzvy **51 kroků ke společnému vzdělávání** financované Evropskou unií. Vznikly pracovní týmy, které se zabývaly 5 klíčovými aktivitami. Cílem jedné z klíčových aktivit byl vznik příručky, která by pomohla usnadnit žákům s OMJ nástup do školy.

Výsledkem naší snahy je tento dokument, který obsahuje důležité informace a materiály potřebné ke snazšímu začlenění žáků s OMJ do kolektivu školy. Příručka je rozdělena do několika kapitol. Úvodní kapitola vymezuje pojem **žák s OMJ**, neboť v označování cílové skupiny žáků stále panují značné nejasnosti. Následující kapitola obsahuje **operativní plán školy**, což je strategie zapojení žáka s OMJ do výuky a celkového chodu školy. Třetí část nás provází prvními **kroky žáka s OMJ ve škole a třídě**. Popisuje, jak postupovat během informativní schůzky, jaké jsou podmínky pro zařazení žáka do kurzů školy a doučování ČJ, je zde popsán průběh **prvního dne žáka s OMJ ve třídě**. Čtvrtá kapitola má za úkol představit možnosti **spolupráce školy a rodiny**. Pátá kapitola nabízí **náměty na aktivity** při práci s dětmi v prvních dnech a tipy co dělat v situacích, kdy si nevíme rady. Šestá kapitola přináší **nápadník materiálů** pro práci se žáky s OMJ napříč všemi předměty. Sedmá kapitola přibližuje **mimoškolní a volnočasové aktivity**, kterých se žák může účastnit. Pro základní **informace o vzdělávacím systému** vybraných zemí je možné nahlédnout do osmé kapitoly. V úplném závěru této příručky se nachází řada příloh, z nichž některé je možné při práci s dětmi ihned využívat.

Příjemné čtení Vám přeje tým autorek.

¹ Údaje o počtech žáků-cizinců v ZŠ a nejčastěji zastoupená občanství těchto dětí jsou dostupné na stránkách [inkluzivniskola.cz](https://www.inkluzivniskola.cz) Počty cizinců na školách [online, cit. 16. 12. 2021] pod odkazem: <https://www.inkluzivniskola.cz/pocty-cizincu-na-skolach>

1 Žák s OMJ – kdo to vlastně je?

***Maria** (10 let) přijela do České republiky před necelými třemi lety společně s maminkou a starší sestrou. Zbytek rodiny zůstal na Ukrajině. Ihned po příjezdu nastoupila do druhé třídy a vůbec neuměla česky. Ocitla se v prostředí, kterému nerozuměla, nechápala pravidla, která ve škole platila. I v současnosti (po téměř třech letech) má velké problémy s porozuměním a ústním i písemným vyjadřováním, které jí brání aktivně se zapojovat do výuky.*

***Deniz** (11 let) se narodil v Praze, kam se jeho rodiče pocházející z Bulharska přistěhovali před 12 lety za práci v mezinárodní společnosti. Zde Deniz navštěvoval mateřskou školku a posléze nastoupil i do školy. Ačkoliv se Deniz narodil v České republice, má velmi omezenou slovní zásobu. Česky se dorozumí, ale vlivem chybějící slovní zásoby se v učivu dost ztrácí – nerozumí úkolům, má velké problémy zapamatovat si pojmy a učivo teoretických předmětů, nezvládá řešit textové úlohy, protože jim nerozumí. Doma mluví pouze bulharsky. Rodiče se česky nikdy pořádně nenaučili.*

***Nina** (12 let) pochází z bilingvní rodiny. Maminka je Češka, tatínek pochází z Ukrajiny. Rodina žije v České republice. Ačkoliv má Nina české občanství, doma se dorozumívají pouze ukrajinsky. Nina mluví česky poměrně dobře, i když má užší slovní zásobu. První tři roky se zdálo být vše v pořádku, avšak s přibývajícím učivem se projevuje nedostatečné porozumění některým slověům a souvislostem a Nina se začíná v učivu ztrácet.*

Hlavním úkolem naší příručky je popsat, jak můžeme pomoci dětem s jazykovou bariérou v překonávání nástrah vzdělávání. Takovéto děti jsme si zvykli označovat jako žáky cizince. Toto pojetí však není zcela výstižné. Důvodem ke změně přístupu k těmto dětem totiž není jejich občanství nebo občanství jejich rodičů, ale především to, že nerozumí dobře (nebo vůbec) česky.

Proto se v současné době začíná prosazovat pojem žáci s odlišným mateřským jazykem (žáci s OMJ), který je mnohem výstižnější. Zahrnuje v sobě totiž mnohem širší spektrum žáků. Kromě žáků s cizím občanstvím pojem žák s OMJ zahrnuje všechny žáky s podobnými jazykovými potřebami – do této skupiny tedy nespádají pouze žáci cizinci, ale také děti z bilingvních rodin, v nichž dominuje jiný než český jazyk, děti krajanů, které dlouhodobě pobývaly v zahraničí, děti z migrantských rodin, které však už získaly české občanství.

Specifikem všech těchto dětí je odlišnost mateřského jazyka (jazyka, kterým hovoří doma, ve volném čase, při hovoru s kamarády) od jazyka vyučovacího, který se potřebují postupně naučit. Bez ohledu na to, zda se právě přistěhovaly ze zahraničí, nebo mají české občanství, ale doma hovoří jiným jazykem, nebo doma sice česky hovoří, avšak dlouhodobě pobývaly v zahraničí a česky se ve škole doposud neučily.²

Pro nás učitele je vzdělávání žáků s OMJ z mnoha důvodů velkou výzvou. Není to jen jazyková bariéra, která ovlivňuje vzdělávání žáků s OMJ, vždy je potřeba zohledňovat také kulturní aspekty, které jsou pro úspěšnou integraci dětí zásadní. Ačkoliv se nám to všem může zdát nesnadné a možná někdy přímo i nemožné, je třeba mít na paměti, že nejsme sami, kdo stojí před velkou výzvou. Proti sobě máme dítě, které je mnohdy vytržené ze svého světa a vržené do neznáma. Má za úkol naučit se nový jazyk, prostřednictvím tohoto jazyka chápat nové učivo, přizpůsobit svůj způsob života (jazyk, hodnoty, kulturu, očekávání) tomuto novému světu a rozvíjet se – a to nejlépe hned. Tyto děti se často musí vypořádat s náporom nejrůznějších emocí – cítí se osaměle, mají strach, jsou nejisté a z přemíry neznámých a vyčerpávajících podnětů unavené. Mohly být dříve zvyklé na úspěch a neví si se současnou situací rady, cítí se neúspěšné a neumí se s tím vyrovnat. Navíc to nemusí mít lehké ani doma. Bez ohledu na to, kolik je žákům s OMJ při příchodu let, vždy budou muset ostatní dohánět. To, jakých úspěchů budou dosahovat, záleží na prostředí a podmínkách, které jim ve škole vytvoříme.³

Co děti s OMJ potřebují?

- Být v bezpečí.
- Mít kamarády a pocit, že někam patří.
- Vědět, že jim někdo pomůže.
- Znat pravidla a rozumět jim.
- Umět vyjádřit, co potřebují.
- Rozvíjet se a zažívat úspěch.
- Propojovat starý a nový svět.

² Inkluzivniskola.cz. *Děti a žáci s OMJ*. Inkluzivní škola [online]. [cit. 2021-02-19]. Dostupné z: <https://www.inkluzivniskola.cz/deti-zaci-s-omj>

³ BERNKOPFOVÁ, Michala, Barbora NOSÁLOVÁ, Kristýna TITĚROVÁ, Tereza VÁGNEROVÁ a Jana VÁVROVÁ. *Průvodce začleňování žáků s odlišným mateřským jazykem: Pro základní školy*. Praha: META, o.p.s. - Společnost pro příležitosti mladých migrantů a Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy, 2019. ISBN 978-80-88171-24-9.

2 První kontakt se školou

Jung (9 let) a jeho rodiče se přestěhovali z Vietnamu. Ráno jdou do školy, protože chtějí přihlásit svého syna k povinné školní docházce. Jejich první kroky vedou do ředitelny nebo k zástupci ředitele školy, kde i za přítomnosti žáka vyřídí rodiče důležité dokumenty. Jung tu jen sedí a sleduje, co se kolem něj děje. Poté jsou rodiče s Jungem zavedeni do třídy, kde se seznámí se spolužáky a paní učitelkou. Rodiče ani Jung neumí česky. Paní učitelka neumí vietnamsky. Zvoní. Začíná hodina. Paní učitelka ukáže dítěti místo, kam si má sednout. Jung se posadí vedle Honzika. Rodiče odcházejí.

Toto je situace, se kterou se všichni běžně setkáváme. Dítě je přivedeno do třídy, aniž by se před tím mělo možnost seznámit se přinejmenším s třídním učitelem, a aniž by třídní učitel měl možnost nového žáka alespoň trochu poznat, zjistit o něm několik základních informací a připravit třídu na příchod nového člena. První setkání bývá neohrabané a rozpačité, často nevíme ani to, zda nám žák alespoň trochu rozumí nebo neumí česky vůbec. Vše se zařizuje za pochodu. Dítě, které má už tak strach z nového prostředí, se v této chvíli nemusí cítit úplně komfortně, což mu moc nepomůže v tom, aby mělo chuť se do výuky více zapojovat. Rodiče často nevědí, co po nich škola požaduje a komunikace je pak velmi náročná. Tím se úspěšnost výchovně vzdělávacího procesu značně komplikuje. Cílem školy však není to, aby rodiče nebo děti měli strach z komunikace. Cílem školy je vzdělávat dítě, jak nejlépe dovede, a to nelze bez podpory rodičů. Je tedy třeba komunikaci zefektivnit.

Aby to bylo možné, je důležité vytvořit strategii, **tzv. OPERATIVNÍ PLÁN ŠKOLY**, díky kterému bude každý člen pedagogického sboru vědět, jak s dítětem a jeho rodiči pracovat. Každý z členů bude mít zároveň dostatek času na přípravu – **učitel** na příchod žáka do třídy (*informování spolužáků, příprava pracovních listů, úprava první hodiny a vytvoření aktivit na třídnickou hodinu apod.*), **rodič** (*příprava dokumentů*), **dítě** (*seznámení se v klidu s učitelem, prostorem školy a následně i spolužáky*). Není potřeba nic z toho uspěchat.

2.1 Operativní plán

Operativní plán je tedy ve své podstatě **NÁVOD**, jak postupovat při příchodu žáka s OMJ do školy. Shrnuje informace o tom, s kým žák a jeho rodiče přijdou do kontaktu jako první, jakým způsobem by se měly přenášet informace o žákovi k jeho učitelům, jak postupovat ve chvíli, kdy se naskytnou komplikace (*např. bude potřeba pomoci odborníků z PPP*), a jaká je náplň

práce jednotlivých pracovních pozic. Je důležité, aby s tímto plánem byli srozuměni všichni členové pedagogického sboru.

Prvním krokem je **vytvoření PRACOVNÍHO ADAPTAČNÍHO TÝMU**. Ten je složen ze zástupce vedení školy, adaptačního koordinátora, psychologa/speciálního pedagoga, třídního učitele, popřípadě tlumočnicka či interkulturního pracovníka. Každý člen týmu má svoji specifickou roli a náplň práce.

2.1.1 Náplň práce členů adaptačního týmu

ZÁSTUPCE VEDENÍ ŠKOLY

Úkolem zástupce vedení školy je **prvotní komunikace s rodinou** – předání/přeposlání materiálů rodičům (vstupní dotazník, průvodní dopis). Dále **informování adaptačního koordinátora o příchodu nového žáka s OMJ a účast na informativní schůzce** – vyřízení formalit a dokumentů potřebných k zápisu ke studiu.

ADAPTAČNÍ KOORDINÁTOR

Pozice adaptačního koordinátora je přenositelná. Učitel, který tuto funkci vykonává, může zažádat NPI o finanční podporu této pozice. Koordinátor funguje zpočátku jako **prostředník mezi rodinou a školou**. Jeho úkolem je **zorganizovat a řídit informativní schůzku**, pomáhá při komunikaci s rodiči a řešení problémů. Funguje také jako prostředník mezi učiteli. Zajišťuje **úvodní výuku ČJ, zařizuje kurz ČDJ** pro příchozího žáka (je-li volné místo), **pomáhá zajistit doučování**. Sleduje a zhodnocuje začlenění a pokrok žáka s OMJ v jeho počátcích na škole. Může nově příchozímu žákovi zajistit pomocníka z řad studentů – tzv. buddyho (*viz kapitola 3.1 Buddy, aneb kámoš do nepohody*).

PSYCHOLOG/SPECIÁLNÍ PEDAGOG

Informativní schůzky se účastní také školní psycholog nebo speciální pedagog – **vede diagnostickou část schůzky** s dítětem, působí zároveň jako **opora dítěte**, řeší a předchází problémům spojeným se školní docházkou, pomáhá nastavit prvotní cíle ve vzdělávání a konzultuje své postřehy s třídním učitelem.

TŘÍDNÍ UČITEL

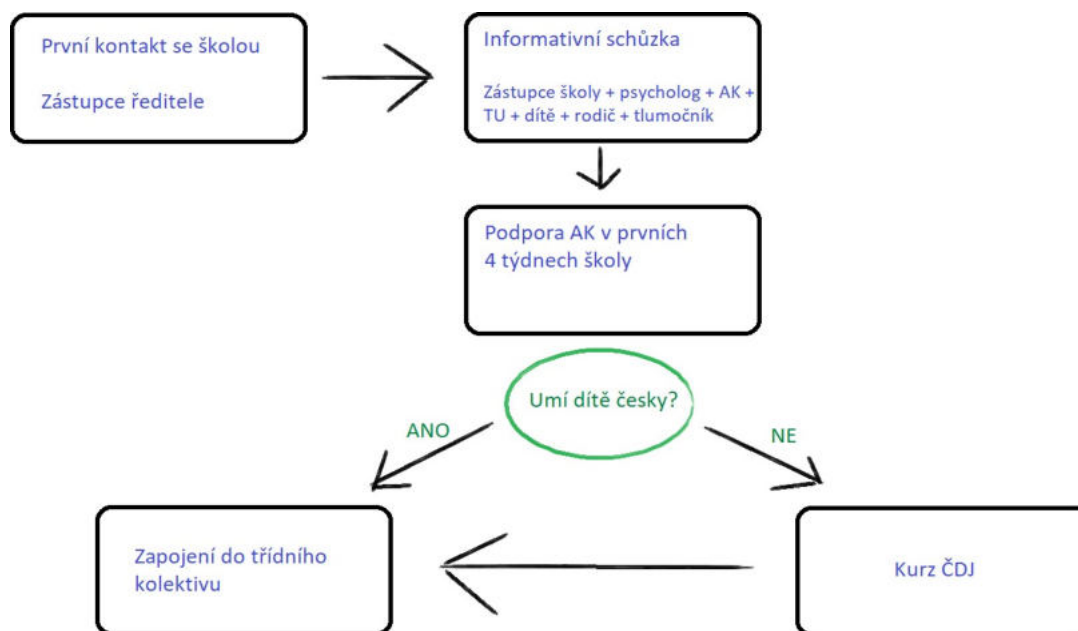
Třídní učitel se také účastní informativní schůzky – **získává základní informace o dítěti** a jeho rodině. Společně s psychologem nebo speciálním pedagogem **provádí prvotní diagnostiku**.

Jeho úkolem jsou dále běžné úkony spojené s docházkou dítěte (*komunikace s rodiči, výuka dítěte, doučování, sledování pokroku, aktivizace během výuky, tvorba PLPP*).

TLUMOČNÍK/INTERKULTURNÍ PRACOVNÍK

Úkolem tlumočnicka na informativní schůzce je **přeložení informací** do rodného nebo zprostředkovaného jazyka.

2.1.2 Schéma operativního plánu

Obrázek 1: Schéma operativního plánu, zdroj: vlastní

Jak je ze schématu operativního plánu patrné, proběhne přijetí žáka s OMJ na naši školu takto:

1. **Rodiče kontaktují školu** s žádostí o přijetí dítěte ke studiu.
2. Zástupce ředitele kontaktuje adaptačního koordinátora – je **domluven termín informativní schůzky**, třídní učitel je informován o příchodu nového žáka, rodičům je **předán/zaslán vstupní dotazník** (příloha č. 1) a **průvodní dopis**, který obsahuje mj. termín informativní schůzky a je k dispozici v českém, anglickém, ruském a ukrajinském jazyce (příloha č. 2).
3. **Rodiče pošlou zpět vyplněný vstupní dotazník**. Třídní učitel připravuje třídu na příchod nového žáka.
4. Následuje **informativní schůzka**, na které je přítomný celý adaptační tým. Rodiče společně se zástupcem vedení (za pomoci tlumočnicka/adaptačního koordinátora) vyřídí veškerou potřebnou dokumentaci. Třídní učitel se školním psychologem/speciálním

pedagogem vedou diagnostický rozhovor a prvotní diagnostiku se žákem. Rodičům je předán leták se základními informacemi o škole. Na závěr adaptační koordinátor provede rodiče a žáka po škole (ukáže, kde je ředitelna, kancelář zástupce školy, třídy, jídelna, šatna, tělocvična...).

5. Pokračuje **podpora adaptačního koordinátora** v průběhu prvního měsíce po nástupu žáka do školy. Koordinátor úzce spolupracuje s třídním učitelem a komunikuje s rodiči, řeší potřeby žáka, nedostatky v jeho docházce, pomáhá zajistit vhodné doučování. Na základě úrovně jazykové vybavenosti je **rozhodnuto o jazykové podpoře** – kurz ČDJ, doučování ČJ, hodiny konverzace v ČJ, vyšetření v PPP...

2.2 Informativní schůzka

Abychom příchod do nového prostředí žákovi co nejvíce ulehčili, jeví se jako dobré řešení **INFORMATIVNÍ SCHŮZKA**, která představuje první kontakt žáka se školou.

Informativní schůzky se účastní **vedení školy, třídní učitel, psycholog, rodiče** a samotný **žák**. Cílem schůzky je seznámit rodiče a žáka s prostředím školy, zodpovědět potřebné dotazy, předat si základní informace. Schůzka probíhá **před nástupem žáka do školy**. Nejčastěji v odpoledních hodinách (po vyučování), kdy je čas a prostor pro vyřízení všech potřebných formalit a provedení žáka po škole. Schůzku organizuje a zajišťuje adaptační koordinátor, který domluví termín a informuje účastníky.

Harmonogram schůzky:

1. **Adaptační koordinátor (AK) vyzvedne rodiče** s dítětem před školou, doprovodí je do třídy, kde představí všechny zúčastněné a nastíní průběh schůzky.
2. **AK spolu se zástupcem školy a rodiči odchází vyřešit formality** potřebné k zapsání dítěte, dítě zůstává se školním psychologem a třídním učitelem v místnosti – **diagnostický rozhovor, úvodní test**.
3. Po vyřízení formalit se rodiče vrací do třídy za dítětem, kde jsou jim objasněny základní **informace ze života školy** (*začátek a konec školního roku, rozvrh hodin, jídelna, družina, volnočasové aktivity, výuka ČDJ, základní body školního řádu – práva a povinnosti rodiny a dítěte,...*).
4. **AK provede rodiče a dítě školou**, ukáže důležitá místa (*kabinet učitele, toalety, ředitelna, kancelář zástupce školy, sborovna, třída, skříňka,...*).
5. **Rozloučení a ukončení schůzky**.

Zatímco rodiče odejdou vyřizovat formální část schůzky se zástupcem školy a koordinátorem do kanceláře, zůstává v místnosti třídní učitel a psycholog, případně tlumočník. Ti mají za úkol zjistit, jak je na tom dítě s jazykovou vybaveností, jaká je úroveň českého jazyka, ale také na jaké je úrovni např. v matematice, jaké má koníčky a záliby, a v neposlední řadě i to, jak se cítí. Cílem je tedy poznat dítě a na základě toho naplánovat jeho první dny ve škole. Ve spolupráci se školním psychologem a speciálním pedagogem byl vytvořen hrubý nárys takovéto schůzky (*viz příloha č. 3*).

Schůzka obsahuje nejprve „icebreakové“ aktivity a pokračuje tak, aby se psycholog a třídní učitel o dítěti dozvěděli co nejvíce informací. Jazykovou vybavenost (úroveň českého jazyka) zjišťuje učitel během celého pohovoru. Další jazykové kompetence např. čtení, psaní zjišťuje za pomoci připravených pracovních listů (*viz příloha č. 4*). Nakonec může adaptační koordinátor projít s dítětem a rodiči školu tak, aby vědělo, kudy má první den dojít do třídy a seznámit ho s prostředím třídy, pokud pohovor neprobíhá v ní. Bylo by také vhodné, aby již byl pro žáka připraven klíček od šatní skříňky. Ve třídě je možné dítě seznámit s jednotlivými funkčními místy – odpadkovým košem, umístěním čistých papírů, rozmístění pomůcek, místem kde bude sedět... Je potřeba, aby dítě vědělo, kde je učitelův kabinet a toalety. Lze ho také provést po škole do tříd, ve kterých následující den bude mít hodiny. Pokud budou ve škole stále ještě učitelé, kteří budou žáka v den jeho nástupu učit, mohou se spolu seznámit. Je také možné žákovi ukázat třídní fotografie, aby věděl, mezi jaké děti další den přijde. Vše jsou to pouze návrhy, které by mohly dítě zbavit strachu z příchodu do školy.

3 První kroky žáka s OMJ ve škole

První školní den a mnohdy i celé měsíce jsou pro nového žáka velmi stresující, zejména pak, pokud neovládá jazyk a nemá na škole ani ve svém blízkém okolí žádné kamarády, s nimiž by se dorozuměl. Je proto více než vítané zajistit těmto dětem pomocníka z řad ostatních žáků – pro tyto potřeby jsme si zapůjčili program „**Buddy, aneb kámoš do nepohody**“ od společnosti Meta, o.p.s.

3.1 Buddy, aneb kámoš do nepohody

Buddy, neboli kamarád do nepohody, je žák, který pomáhá přichozímu dítěti s OMJ začlenit se do prostředí školy a třídního kolektivu, pomáhá mu porozumět učivu, třídním pravidlům a může s ním trávit i část svého volného času. Nejčastěji to bývá spolužák ze třídy nebo ročníku, může to však být jakýkoliv žák školy, který se ve škole dobře orientuje a má o tuto funkci zájem. Pokud však žák s OMJ nemluví česky vůbec, je dobré, aby se buddy dorozuměl rodným jazykem přichozího žáka. Žáci se do programu mohou hlásit vyplněním formuláře, který mají k dispozici všichni třídní učitelé, formuláře jsou k dispozici také ve sborovně. Vyplněné formuláře učitelé předají adaptačnímu koordinátorovi, který je shromažďuje u sebe a v případě příchodu nového žáka s OMJ vhodnou dvojici propojí. Buddy by také měl vědět, že může kdykoliv požádat o pomoc třídního učitele nebo koordinátora.⁴

3.2 Zařazení do ročníku

V případech, kdy dítě s OMJ neovládá český jazyk vůbec, přichází na řadu otázka jeho zařazení do ročníku. To je velmi individuální a zcela v pravomoci ředitele školy, který uváží několik faktorů, zejména věk dítěte a odlišnost mateřského jazyka. V naprosté většině případů se nedoporučuje umisťovat žáky do nižšího ročníku.

Výjimku tvoří žáci ve věku 14-15 let. U této věkové skupiny je nutné mít na zřeteli jejich blízkost se přechodem na střední školu, na které je vyžadována alespoň minimální znalost českého jazyka. Je nutné zaměřit se co nejvíce na jazykovou přípravu a zohlednit tuto skutečnost také při volbě vhodného ročníku. V těchto případech se doporučuje žáky zařazovat o ročník níže. Pokud již ve škole jsou žáci, kteří po příjezdu do ČR nastoupili do 9. ročníku a z důvodu jazykové

⁴ Více informací zde: <https://inkluzivniskola.cz/buddy-program>

neznalosti ve studiu selhávají, je možné jim na základě doporučení PPP v rámci 3. stupně podpůrných opatření prodloužit délku studia o 1 rok."⁵

3.3 První dny žáka s OMJ ve škole a třídě

Díky informativní schůzce, která prvnímu školnímu dni předchází, už žák zná svého třídního učitele, prostředí školy i třídy a měl by mít klíček od šatní skříňky. Může si tak hned první den odložit věci do skříňky a vydat se do své třídy. Pokud je využíváno možnosti buddyho, může ho ráno uvítat a do třídy dovést. Zejména první dny jsou pro správnou adaptaci dítěte zásadní a je třeba se žákem dostatečně komunikovat.

Protože bude učitel vědět dopředu, že do třídy přijde nový žák, může třídu na tuto skutečnost připravit (*např. povídáním o zemi příchozího žáka, jak bychom mohli žákovi pomoci, děti si mohou pro žáka připravit nějaké aktivity apod.*). Po příchodu do třídy by měl nový žák vědět, kam si má sednout. Měl by být posazený vedle spolužáka, který mu na počátku bude pomáhat (*např. vedle buddyho*). Učitel si pro žáka může připravit *např. pracovní list se slovní zásobou probírané látky*. Zajímavé by také mohlo být využití dramatických prvků ve výuce a různých seznamovacích aktivit. **Mnoho tipů na zajímavé aktivity či pracovní listy naleznete v MS Teams v teamu Materiály pro žáky s OMJ.**

TIP!

- Žák může získat tzv. **identifikační kartičku** se jménem, třídou, jménem třídního učitele, číslem skříňky a vším, co se mu může při rychlé komunikaci na chodbách školy hodit (*viz příloha č. 5*). Vhodné je to zejména pro mladší žáky.
- Žák může obdržet **komunikační kartičky** se základní slovní zásobou, které v budoucnu bude mít u sebe buď AK nebo psycholog (*jejich vyhotovení je připravováno*).
- Je dobré využít **předmětové slovníčky** (*k dispozici v MS Teams – ve složce Materiály pro žáky s OMJ*)
- Žák může obdržet základní **emoční kartičky**, kterými bude reagovat, když něčemu nebude rozumět, bude chtít dát najevo, že ho aktivita baví apod. Může je mít položené buď na lavici a postupně měnit, nebo je může ukazovat pedagogovi, který bude mít stále přehled o tom, jak na tom žák aktuálně je (*viz příloha č. 6*).

⁵ Inkluzivniskola.cz. *Zařazení do ročníku*. Inkluzivní škola [online]. [cit. 2021-04-20]. Dostupné z: <https://www.inkluzivniskola.cz/zarazeni-do-rocniku>

- Ve třídě společně žáci v hodinách pojmenují jednotlivá místa a označí je popiskem. Je možné aktivitu propojit i s dalšími jazyky, které jsou ve třídě (rodný jazyk příchozího, nebo cizí jazyk, který se ve škole žáci učí).
- Při komunikaci je třeba mluvit klidně, jednoduše, nahlas. Vhodné je využívat vizuální pomůcky.
- Alespoň 3x za hodinu je vhodné žáka aktivizovat.
- Žák může mít založený sešit, kam si bude zaznamenávat čísla cvičení, slova apod., kterým nerozumí. Po vyučování nebo na doučování je pak může s učitelem rozebírat.
- Učitel si může projít checklist, aby si byl jistý, že na nic nezapomněl, případně si k němu přidat další body (viz příloha č. 7).

3.4 Podmínky pro zařazení do kurzu ČDJ

Pokud na škole probíhá kurz Čeština jako druhý jazyk (ČDJ), je do něj žák zařazen na základě doporučení třídního učitele/adaptačního koordinátora prostřednictvím přihlášky, kterou podepíše zákonný zástupce dítěte. O zařazení do kurzu rozhodne ředitel školy, přičemž kurz trvá 3 měsíce. V jedné skupině je 3-5 žáků s OMJ. Pro přihlášené žáky je docházka povinná a v případě absence musí být omluvena zákonným zástupcem. Kurz vede pedagog, asistent pedagoga či jiná určená osoba a probíhá v dopoledních hodinách.

V kurzu se děti učí základní slovní zásobě, běžným konverzačním tématům a základním sociokulturním zvyklostem. Jeho cílem je poskytnout dětem s OMJ intenzivní výuku českého jazyka a pomoci s úspěšnou adaptací žáka ve školním prostředí.

3.5 Další možnosti doučování ČJ

Škola nabízí kromě intenzivního kurzu ČDJ také možnost dalšího doučování. Nejčastěji se jedná o doučování českého jazyka, které probíhá jednou týdně a bývá v kompetenci třídních učitelů, nebo učitelů českého jazyka na II. stupni. Cílem dalších doučování je podpořit žáky s OMJ v ostatních hlavních a vedlejších odborných předmětech, přičemž se vyučující buď věnuje látce aktuální, nebo doučování přizpůsobuje aktuálním schopnostem a dovednostem žáka. Podmínkou je doučování nejméně tří žáků. Pro přihlášené žáky je doučování povinné a v případě absence musí být omluveno zákonným zástupcem.

3.6 Možnosti podpůrných opatření (PLPP, IVP)⁶

V souladu se školským zákonem (§16 školského zákona, vyhlášky č. 27/2016 Sb.) mají všichni žáci s OMJ (i ti s českým občanstvím) s neznalostí nebo nedostatečnou znalostí českého jazyka nárok na podpůrná opatření (PO). Tato opatření jsou poskytována ve třech stupních.

Podpůrná opatření prvního stupně škola nastavuje bez doporučení pedagogicko-psychologické poradny (PPP). Uplatňují se u žáků s dobrou komunikační úrovní ČJ, kteří potřebují podpořit v rozvoji akademického jazyka nezbytného ke zvládnutí obsahu odborných předmětů. Poskytují se prostřednictvím sestavení **plánu pedagogické podpory (PLPP)**, který stanovuje cíle a metody výuky jednotlivých předmětů a bývá pravidelně vyhodnocován. Na plánu se podílí třídní učitel ve spolupráci s jinými potřebnými pedagogy/pracovníky školy. Žáci mají nárok na **1 hodinu pedagogické intervence**.

K uplatnění **podpůrných opatření druhého stupně** je nutné doporučení PPP. S vyšetřením v PPP musí souhlasit zákonní zástupci, kteří se do poradny objednají. Tato opatření jsou vhodná pro žáky s nedostatečnou znalostí ČJ. Žáci mají nárok na **3 hodiny ČDJ týdně** (nejvýše 120 hodin za rok). V rámci **IVP** lze upravit obsah vzdělávání, hodnocení a přizpůsobit metody a organizaci výuky. Mohou být využívány **speciální učebnice a pomůcky**. Žáci s přidruženými projevy poruch učení a koncentrace mají nárok na **1 hodinu speciálně pedagogické péče**.

Podpůrná opatření třetího stupně jsou vhodná pro žáky s nulovou nebo velmi malou znalostí ČJ. I zde je nutné doporučení PPP. Žáci mají nárok na **3 hodiny ČDJ týdně** (maximálně 200 hodin za rok). Prostřednictvím **IVP** může být upraven obsah vzdělávání, hodnocení, organizace i metody výuky. Žáci mohou využívat **speciální učebnice a pomůcky**. Žáci s přidruženými projevy poruch učení a koncentrace mají nárok na **2 hodiny speciálně pedagogické péče**. Mohou také získat podporu **asistenta pedagoga**. Jedním z možných PO je i **prodloužení délky základního vzdělávání o 1 rok**.

Individuální vzdělávací plán (IVP) vychází ze školního vzdělávacího programu (ŠVP) a obsahuje mj. údaje o druzích a stupních poskytovaných PO. Naplňování IVP vyhodnocuje školské poradenské zařízení ve spolupráci se školou nejméně jednou ročně. Více informací o IVP lze nalézt na webové adrese: <https://1url.cz/SKWFg>

⁶ Vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, ve znění pozdějších předpisů. [online]. [cit. 2021-03-14]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-27>

4 Spolupráce s rodinou

Na naši školu před několika lety nastoupil Matěj. Do školy chodil brzy ráno a z družiny odcházel až v pozdních odpoledních hodinách. Začátky na naší škole pro něj nebyly vůbec jednoduché. Češtině nerozuměl a nedokázal vyjádřit své potřeby. Časem se z něj však stal velmi pilný a učenlivý žák. Velice se snažil, avšak jeho rodina nespolupracovala téměř vůbec. Když bylo Matějovi ve škole špatně, nikdo si pro něj nepřišel. Když byl se třídou na výletě, po návratu ho nikdo nevyzvedl. Často neměl pomůcky, sešity, ale ani základní věci jako výtvarné potřeby nebo oblečení na tělocvik. Rodina na zprávy paní učitelky vůbec nereagovala. Na e-maily nikdo neodepisoval, telefony buď zavěšovali, nebo vše odsouhlasili, avšak zcela bez efektu.

Nastavit komunikaci s rodiči tak, aby fungovala a mohla být ku prospěchu dítěte není vždy jednoduché. Musíme si ale uvědomit, že rodiče dítěte s OMJ opravdu nemusí mít představu o tom, jak fungují školy v České republice. Často se tak jejich představa silně liší od reality, což může způsobit velké komplikace dítěti, jeho rodině i všem učitelům. Je proto nezbytné rodiče dítěte hned na začátku spolupráce seznámit s chodem a prostředím školy. Také je vhodné seznámit rodiče s minimálními požadavky, které na ně budou školou kladeny. Tyto požadavky má každý pedagog jiné, základem je účast na třídních schůzkách, reakce na zasílané zprávy atp. V této kapitole najdete doporučení pro komunikaci s rodiči, tipy na překladatele, pokud bude potřeba, a modelový seznam požadavků pro rodiče dítěte s OMJ.⁷

4.1 Jak komunikovat s rodiči

Komunikovat s rodiči začínáme ještě před samotným nástupem dítěte do školy. Tato první schůzka je velmi důležitá pro další spolupráci s rodinou. Proto je v této kapitole rozlišena první schůzka a další komunikace s rodiči.

4.1.1 První schůzka

Podle operativního plánu by měli být na první schůzce přítomni rodiče žáka s OMJ, žák, výchovný poradce, adaptační koordinátor, zástupce ředitele školy a třídní učitel dítěte. Ještě

⁷ BERNKOPFOVÁ, Michala, Barbora NOSÁLOVÁ, Kristýna TITĚROVÁ, Tereza VÁGNEROVÁ a Jana VÁVROVÁ. *Průvodce začleňování žáků s odlišným mateřským jazykem: Pro základní školy*. Praha: META, o.p.s. - Společnost pro příležitosti mladých migrantů a Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy, 2019. ISBN 978-80-88171-24-9.

před příchodem rodičů je nutné zjistit, zda bude třeba zajistit tlumočníka. První setkání má více rozměrů, tato kapitola bude zaměřena pouze na komunikaci s rodiči.

V příloze příručky je k nahlédnutí průvodní dopis a dotazník pro rodiče dětí s OMJ v různých jazykových mutacích (viz přílohy č. 1 a 2). Pokud žádná z jazykových mutací nevyhovuje rodičům dítěte, je možné zajistit překlad do příslušného jazyka. Překlad by měl zajistit adaptační koordinátor ve spolupráci se zástupcem ředitele. Tyto dokumenty by měly být rodičům zaslány před informativní schůzkou tak, aby je bylo možné na informativní schůzce projít a shrnout získané informace z vyplněného dotazníku.

Další přílohou této příručky je leták pro rodiče dětí s OMJ (viz příloha č. 8). V letáku jsou uvedeny základní informace o škole a to:

- průběh prvního dne;
- stručný harmonogram dne a školního roku, odkaz na podrobnější informace;
- informace o školní jídelně, družině a kroužcích s odkazy na další informace;
- základní soupis povinností zákonných zástupců dítěte;
- další důležité kontakty.

Je naprosto nezbytné, aby rodiče obsahu letáku porozuměli. Rodiče žáků s OMJ by tak měli na informativní schůzce (první schůzka ve škole) získat přehled o chodu školy, organizaci výuky, používaných aplikacích (MS Teams, Bakaláři), harmonogramu dne a roku a o důležitých kontaktech.

Přesto, že na letáku školy je stručný soupis povinností rodičů, bylo by vhodné, kdyby rodiče dostali tento soupis podrobnější a konkrétnější přímo od třídního učitele, viz níže.

Škola by měla získat informace o možnostech komunikace s rodinou dítěte. Měla by se seznámit s očekáváním a případnými obavami rodičů a s jejich potřebami.⁸

4.1.2 Další komunikace

Zde najdete přehled doporučení pro další komunikaci s rodiči dětí s OMJ:

- Komunikujte formou, jakou si zvolili rodiče na prvním setkání.

⁸ MITREVSÁ, Martina. ADAPTACE DÍTĚTE SODLIŠNÝM MATEŘSKÝM JAZYKEM NA PROSTŘEDÍ MATEŘSKÉ ŠKOLY. České Budějovice, 2019. Diplomová práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Vedoucí práce Mgr. Veronika Plachá Ph.D.

- Během rozhovoru se ujistěte, že rodiče všemu porozuměli.
- Hovořte/pište v jasných a jednoduchých větách.
- V případě e-mailů a SMS se vyhýbejte přemíře textu a zaměřte se na podstatné informace, zvýrazněte je.
- Na konci rozhovoru je dobré informace shrnout a parafrázovat.
- Projevujte respekt, nezaujatost a empatii vůči dítěti. Škola by měla představovat bezpečné prostředí.^{9 10}

4.2 Seznam základních požadavků

Rodiče by měli dostat písemný soupis povinností, které od nich očekáváme. Požadavky má každý vyučující jiné, proto prosím chápejte následující text jako inspiraci. Pedagog by měl nabídnout rodičům žáků s OMJ největší možnou pomoc a podporu, na druhou stranu musí na plnění svých požadavků a na zapojení rodičů trvat. Samozřejmostí je, že seznam musí být s rodiči rozebrán a vysvětlen.

- **Účast na třídních schůzkách.**
- **Reakce na podněty učitele** (*podle druhu zvolené komunikace na telefonáty, e-maily, SMS nebo cokoli jiného*).
- **Emergency kontakt** – v případě, že rodiče nehovoří a nerozumí česky, je třeba mít v zásobě kontakt na osobu hovořící česky, kterou můžete kontaktovat v naléhavých případech (*např. úraz*), a která vše co nejrychleji přetlumočí rodičům.
- Pravidelná **kontrola prospěchu** dítěte, sledování známek.
- **Kontrola úkolů** dítěte – úkoly musí být jasně zadané dle předem domluveného postupu, dítě je ale musí zvládnout vypracovat samo (*nelze předpokládat pomoc rodičů*).
- **Zajištění pomůcek**, sešitů, přehledů, výtvarných potřeb, úboru na TV, přezůvek.
- **Respektování denního harmonogramu školy** – časy příchodu do školy, oběda, konce družiny apod.
- **Omlouvání absencí** – opět vyučující doplní své konkrétní požadavky.
- Postup, jak komunikovat se školou v případě potřeby ze strany rodičů.

⁹ MITREVSKÁ, Martina. *ADAPTACE DÍTĚTE SODLIŠNÝM MATEŘSKÝM JAZYKEM NA PROSTŘEDÍ MATEŘSKÉ ŠKOLY*. České Budějovice, 2019. Diplomová práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Vedoucí práce Mgr. Veronika Plachá Ph.D.

¹⁰ ŠÁMALOVÁ, Jana. *Komunikace s rodiči na ZŠ. Inkluzivní škola* [online]. [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.inkluzivniskola.cz/komunikace-s-rodici-na-zs>

Pedagog se musí ujistit, zda rodiče jeho požadavkům dobře porozuměli a zda k nim nemají další připomínky. Musí také počítat s tím, že rodiče budou potřebovat s plněním požadavků pomoci.¹¹

4.3 Možnosti překladu

Rodiče jsou mnohdy v novém prostředí bezradnější než děti. Můžete jim předat kontakt na nějakou z neziskových organizací, které nabízejí podporu cizincům. **Seznam neziskových organizací** působících v Praze najdete na tomto odkazu: <https://metropolevsech.eu/cs/sluzby-pro-migranty/nevladni-neziskove-organizace/>.

Pokud by měli rodiče zájem, můžete je odkázat také na **kurzy češtiny pro cizince** (např. zde: <https://www.kurzycestinyprocizince.cz/cs/157-kompletni>)

O **překlad do ruštiny a ukrajinštiny** je možné požádat pracovníka naší školy – Oksanu Garbuz (oksana.garbuz@zstravnickova.cz).

Možnost **poskytnutí tlumočnicka** nabízí Inkluzivní škola (inkluzivniskola.cz) a Národní pedagogický institut (<https://www.npi.cz/>).¹²

4.4 Závěrem

Škola i rodiče dětí by měli vždy hájit zájmy dítěte. Obě strany by se tak měly ze všech sil snažit o dobře nastavenou komunikaci a přátelský vztah, ve kterém táhne škola i rodič za jeden provaz. Komunikace by měla probíhat oboustranně a škola by měla nabídnout rodičům žáků s OMJ co největší možnou podporu a dostatek informací.

¹¹ MITREVSKÁ, Martina. *ADAPTACE DÍTĚTE SODLIŠNÝM MATEŘSKÝM JAZYKEM NA PROSTŘEDÍ MATEŘSKÉ ŠKOLY*. České Budějovice, 2019. Diplomová práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Vedoucí práce Mgr. Veronika Plachá Ph.D.

¹² Metropolevsech.eu. *Nevládní neziskové organizace*. Praha Metropole všech. [online]. Copyright © 2021 [cit. 22.02.2021]. Dostupné z: <https://metropolevsech.eu/cs/sluzby-pro-migranty/nevladni-neziskove-organizace/>

5 Zapojení žáka s OMJ do výuky

V dnešní době se již většina učitelů ocitla v situaci, kdy jim do třídy přibyl žák, který z části (nebo vůbec) neovládá vyučovací jazyk. Snadno se může stát, že námi využívané učební strategie a metody, které doposud fungovaly, selžou. Děti s OMJ jsou velmi často demotivované – musí se účastnit výuky, do které se nemohou plně zapojit, protože jí nerozumí. Hodiny často jen „odsedí“, někdy je prokreslí, někdy se jim podaří alespoň částečně se do výuky zapojit. Pracovat s diverzitou ve třídě je samo o sobě velká profesní výzva, v případě žáků s OMJ to platí dvojnásob.¹³

5.1 Časté problémy v komunikaci mezi učitelem a dítětem s OMJ

Zkušenosti učitelů se začleňováním žáků s OMJ do hodin jsou často podobné. V mnoha případech se vyskytují stejné problémy:

- **Neznalost akademického jazyka** (= jazyka textů, učebnic, výkladu učitele). Děti se celkem rychle zorientují v komunikativní češtině a my tak nabýváme dojem, že rozumí i učivu. Je třeba si uvědomit, že i v okamžiku, kdy se děti domluví v běžných situacích, nemusí probíranému učivu rozumět. Často tak pracují se slovy, jejichž význam neznají. To se projeví především při testech a zkoušení, neboť nedokáží své znalosti vyjádřit.
- **Srovnávání**
Každý jedinec se učí jazyky jinou rychlostí. Rozdíly panují i mezi jednotlivými jazykovými skupinami. Nelze srovnávat děti s OMJ a čas, za který se jazyk naučí.
- **Stud**
Děti se často stydí mluvit. Důvodů může být mnoho. Často se stydí za problémy s výslovností, mají nedostatečnou slovní zásobu nebo se bojí posměchu spolužáků. Ať je důvod jakýkoli, učitel by měl být v tomto případě tolerantní a empatický. Se studem se pojí také strach požádat o pomoc a podporu, kterou potřebují. Časem mohou nabýt dojem, že jejich potřeba pomoci může být chápána okolím jako zdržování. Raději tak pracují s neznámými termíny, než aby požádaly o vysvětlení.¹⁴

¹³ BERNKOPFOVÁ, Michala, Barbora NOSÁLOVÁ, Kristýna TITĚROVÁ, Tereza VÁGNEROVÁ a Jana VÁVROVÁ. Průvodce začleňováním žáků s odlišným mateřským jazykem: Pro základní školy. Praha: META, o.p.s. - Společnost pro příležitosti mladých migrantů a Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy, 2019. ISBN 978-80-88171-24-9.

¹⁴ HRUŠKOVÁ, Zuzana. *Zapojení do výuky ZŠ, SŠ. Inkluzivní škola* [online]. [cit. 2021-05-04]. Dostupné z: <https://www.inkluzivniskola.cz/zapojeni-do-vyuky#pm-study-materials-content>

5.2 Podpora žáků s OMJ

Existuje však celá řada principů a postupů, díky kterým může být jazyková bariéra snáze odstraněna. Při plánování výuky je zapotřebí přihlídnout k úrovni mluvené a psané češtiny, k předchozím zkušenostem a znalostem předmětu. Je třeba mít na paměti, že tito žáci potřebují v první řadě porozumět obsahu učiva (důležité pojmy, slovíčka) a jejich souvislostem, proto je třeba modifikovat obsah předmětu a učební materiály – v tom nám mohou být nápomocny myšlenkové mapy, obrázky, schémata, videa, plakáty, klíčové vizuály, grafické organizéry, modelové situace. Podstatné je při výuce omezit výklad, vysvětlovat látku za pomoci příkladů ze života, kterým žák dobře rozumí (stavět na existujících vědomostech), často střídát činnosti, zařazovat skupinovou práci nebo práci ve dvojicích, snažit se žáky rozmluvit, diferencovat úkoly a poskytovat efektivní zpětnou vazbu. Při hodnocení je třeba vycházet z analýzy jejich jazykového vývoje a pokroku, kterého dosáhly. Klíčová je spolupráce s ostatními pedagogy, speciálním pedagogem či psychologem.¹⁵

Pár tipů, jak s pomocí začít hned:

1. **Pište a kreslete** – je dobré zaznamenávat klíčová slova, důležité pojmy, neznámá slova – děti se snáze a lépe orientují.
2. **Využívejte obrázky** – mohou to být obrázky v učebnicích, encyklopediích, *slovní banky* (můžete využít vytvořené banky, které jsou k dispozici v Teams, nebo si vytvořit zásoby vlastních, v ideálním případě je sdílet s námi ostatními a přidat je do složky *Slovní banky*), dobrou volbou je použít metody *tzv. klíčových vizuálů* (inspirace zde: <https://www.inkluzivniskola.cz/graficka-vizualizace-obsahu>¹⁶).
3. **Dávejte jednoduché instrukce** (*spoj, napiš, přiřaď, ukaž...*), buďte srozumitelní, ujistěte se, že žák instrukcím rozumí.
4. **Demonstrujte, povzbuzujte, chvalte.**
5. **Zapojte gesta a mimiku, dávejte častou zpětnou vazbu.**
6. **Vytvářejte prostor pro komunikaci** – pokud má žák něco říct, ujistěte se, že zná potřebná slova, věty – napište vzor na tabuli, uveďte příklady vět, které od žáka očekáváte, umožněte a pomozte mu připravit si věty dopředu.

¹⁵ NALDIC (1999). *The Distinctiveness of English as an Additional Language: A Cross-Curriculum Discipline*. Working Paper 5. Edited by Hugh SOUTH. [online]. [cit. 2021-05-22]. Dostupné z: https://naldic.org.uk/wp-content/uploads/2020/01/NALDIC-Working-Paper-5-The-Distinctiveness-of-EAL_-a-cross-curriculum-discipline.pdf

¹⁶ Inkluzivniskola.cz. *Grafická vizualizace obsahu*. Inkluzivní škola [online]. [cit. 2021-04-02]. Dostupné z: <https://inkluzivniskola.cz/graficka-vizualizace-obsahu>

7. **Cíleně žáka aktivizujte** – může něco přečíst, spojit, ukázat, napsat (*snažte se, aby činnost zvládl*).
8. **Nechte děti pracovat se slovníky** – využít můžete klasické, obrázkové nebo překladové slovníky do jednotlivých předmětů (*některé z nich najdete v Teams ve složce Překladové slovníky*), děti si je mohou tvořit i samy.
9. **Spolupracujte s koordinátorem pro žáky s OMJ, s učitelem ČDJ** – v učebně ČDJ je k dispozici spousta zajímavých materiálů a učebnic, které si můžete vypůjčit a využít při výuce.
10. **Upravte metody výuky** – zařazujte skupinovou práci, projekty. Pracujte s myšlenkovými mapami.¹⁷

5.3 Tvorba pracovních listů pro žáky s OMJ

Máte-li ve třídě žáka s OMJ, který má výrazný problém s neznalostí jazyka, bude zapotřebí přizpůsobit mu studijní materiály tak, aby se mohl postupně rozvíjet. Aby byly pracovní listy pro žáky s OMJ skutečně efektivní, je třeba dodržovat při jejich tvorbě několik zásad:

- **Stanovte si cíl** – co se má žák naučit, jaké pojmy, fakta, souvislosti si má osvojit.
- Mějte jasnou a **jednoduchou strukturu a formu** (např. klíčové vizuály).
- Vybírejte to **nejpodstatnější**.
- Problémová nebo složitá slova, pojmy, slovní spojení **doprovod'te obrázkem**, synonymem, překladem.
- **Zjednodušte a strukturujte text**, zvýrazněte důležité pojmy.
- Pracovní listy **doplňte** vhodnými **obrázky** (s popisky), **mapami**, **schématy**.
- Pracovní list můžete doprovodit **slovníčkem** (překladovým, obrázkovým,...) – žák si ho může doplnit i sám.

TIP: *Jak na tvorbu pracovních listů a prezentací v MS PowerPoint a Google Dokumentech se můžete podívat zde: <https://sites.google.com/a/pepous.cz/dumky/home/navody-na-tvorbu>*

5.4 Hodnocení žáků s OMJ

Hodnocení žáků s OMJ je ožehavé téma. Srovnávat je s ostatními žáky ve třídě není úplně vhodné, kvůli jejich jazykové bariéře i kvůli přizpůsobení objemu učiva jejich možnostem.

¹⁷ Inkluzivniskola.cz. *10 jednoduchých tipů pro začátek aneb co můžeme udělat už zítra*. Inkluzivní škola [online]. [cit. 2021-04.02]. Dostupné z: <https://inkluzivniskola.cz/10-jednoduchych-tipu-pro-zacatek-aneb-jak-zacit>

Zaměřit bychom se tedy měli na jejich posun, přičemž to, co a jak budeme hodnotit, bychom si měli ujasnit už při sestavování PLPP. Důležité je hodnotit pouze probírané učivo a to způsobem, kterému bude žák rozumět. Efektivnější je hodnotit drobnější úkoly (popis myšlenkové mapy, obrázku, přiřazování pojmů). Dítěti by mohl pomoci seznam toho, co se od něj očekává a z čeho bude hodnoceno.¹⁸

5.5 Co dělat, když...

Nic nepomáhá, žák stále nekomunikuje.

- *Nepropadejte panice. Pravděpodobně žák potřebuje více času. Pokud to jeho komunikační možnosti dovolí, zkuste se zeptat přímo žáka, co by mu pomohlo. Jestliže se situace nemění delší dobu, zkuste se obrátit na psychologa nebo PPP.*

Nemám čas vytvářet zvláštní pracovní list s obrázky a s přiřazováním.

- *Pokud si děláte složité přípravy a pracovní listy, je pochopitelné, že už nenacházíte čas na tvorbu jednoho pracovního listu pro jedno dítě. Nehledě na nutnost vyhledávat obrázky a vymýšlet cvičení, která by vyhovovala jazykové výbavě dítěte. Naštěstí je na internetu nepřeberné množství zdrojů, inspirace a materiálů, které se dají využít.*
- *V naší škole máme zakoupený přístup do **datakabinetu**: <https://www.datakabinet.cz/> Zde můžete najít pracovní listy, mentální mapy nebo obrázky téměř ke všemu.*
- *Společnost META, o.p.s. vytvořila celou řadu pracovních listů, které jsou k dispozici na stránkách www.inkluzivniskola.cz – tyto a jiné materiály jsou vloženy také v **MS Teams** v teamu **Materiály pro žáky s OMJ**.*
- *Jedna z možností je tvorba takového pracovního listu jako zpestření pro celou třídu.*

Dítě má velké mezery v probíraném učivu.

- *Máte-li jistotu, že problém není v neporozumění, ale v chybějícím vzdělání dítěte, je třeba obrátit se na **PPP**. V úvahu připadá pomoc asistenta pedagoga a samozřejmě **IVP**.*

¹⁸ BERNKOPFOVÁ, Michala, Barbora NOSÁLOVÁ, Kristýna TITĚROVÁ, Tereza VÁGNEROVÁ a Jana VÁVROVÁ. Průvodce začleňováním žáků s odlišným mateřským jazykem: Pro základní školy. Praha: META, o.p.s. - Společnost pro příležitosti mladých migrantů a Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy, 2019. ISBN 978-80-88171-24-9.

Postupují podle vypracovaného PLPP/IVP/PJP, ale nedaří se splňovat stanovené cíle.

→ *Je potřeba se ještě jednou nad plánem zamyslet. Jsou stanovené cíle reálné? Není učiva zbytečně moc? Jsou metody, formy vzdělávání a poskytnutá pomoc dítěti skutečně vyhovující právě pro toto dítě?*

Žák se nesnaží.

→ *Důvodů může být mnoho. Je třeba zjistit, zda dítě opravdu rozumí požadavkům učitele. Nechybí dítěti znalosti nebo dovednosti potřebné v pochopení aktuálně probíraného učiva? Zkuste s dítětem ještě jednou učivo projít. Pokud nic nezabírá, požádejte o pomoc školního psychologa.*

Žák se snaží, přesto úkoly nezvládá.

→ *Je dítěti poskytnuta všechna možná podpora? Pravděpodobně dítě potřebuje více času. Je vhodné zamyslet se nad objemem učiva a doporučit rodičům návštěvu PPP.*

5.6 Závěrem

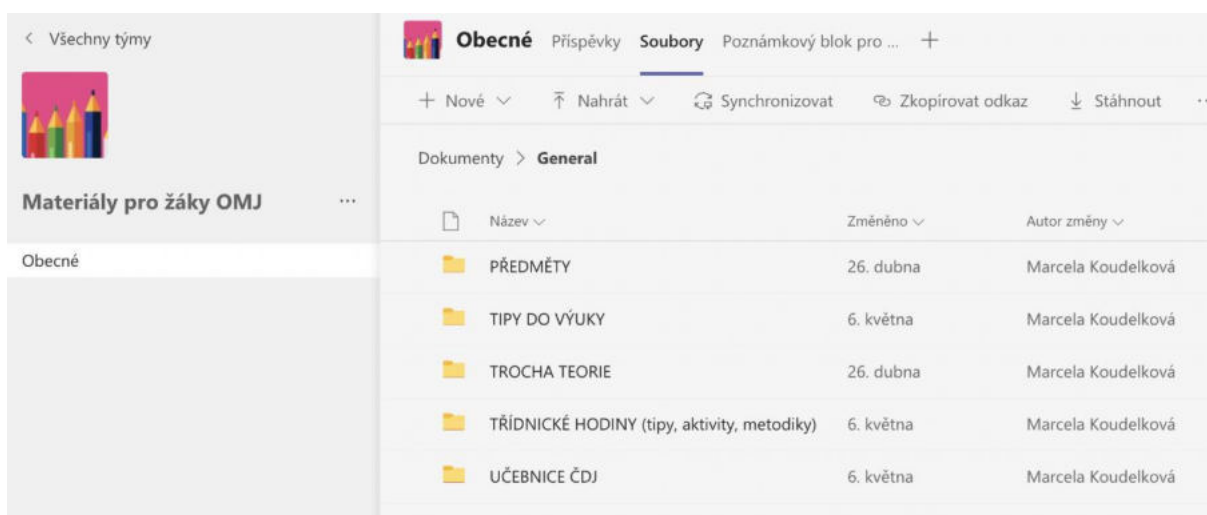
Třída rozhodně není homogenní prostředí. Pracovat s diverzitou ve třídě může být obtížné a příchod žáka s OMJ diverzitu třídy a náročnost práce ještě zvyšuje. Jak vyplývá z výročních zpráv, i na naší škole množství nově přichozích dětí s OMJ každým rokem přibývá. Dá se předpokládat, že děti vzdělávané v českých školách nebudou už nikdy tvořit jazykově a kulturně homogenní skupinu. Toto prostředí můžeme ale chápat i jako rozmanité a kulturně a jazykově bohaté a můžeme nastavit vzdělávací systém tak, abychom diverzitu ve školním prostředí proměnili ve výhodu pro další generace.¹⁹

¹⁹ HRUŠKOVÁ, Zuzana. *Zapojení do výuky ZŠ, SŠ. Inkluzivní škola* [online]. [cit. 2021-05-04]. Dostupné z: <https://www.inkluzivniskola.cz/zapojeni-do-vyuky#pm-study-materials-content>

6 Nápadník pro učitele

Přijde-li do třídy žák s OMJ, jedním ze způsobů, jak mu můžeme pomoci, je uzpůsobit mu pracovní listy, popřípadě pro něj tvořit listy zvláštní. Důležité přitom je volit jednodušší texty, složitější výrazy nebo spojení doplnit obrázkem či schématem a snížit množství cvičení na stránce. Možná se ptáte, proč vynakládat čas a energii na přípravu zvláštních pracovních listů pro žáky s OMJ, faktem je, že čím více úsilí věnujete přípravě na začátku, tím méně problémů budete muset následně řešit – s hodnocením, motivací, kázní, porozuměním... Navíc tyto upravené PL nemusí sloužit jen pro potřeby jednoho daného žáka s OMJ, při vhodné úpravě s nimi může pracovat celá třída a možná to i pro ně bude cesta k lepšímu porozumění.

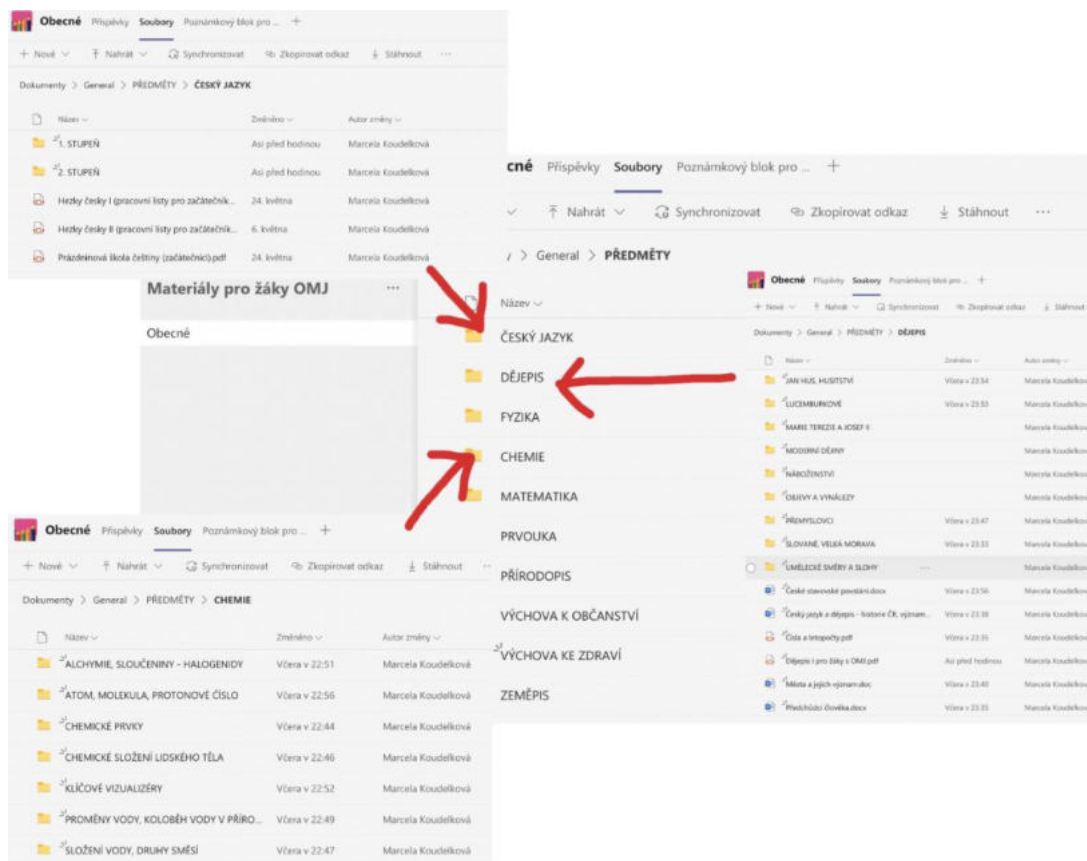
V MS Teams je vytvořen team s názvem **MATERIÁLY PRO ŽÁKY S OMJ** – v něm můžete mimo jiné nalézt i celou řadu pracovních listů, které můžete hned využít ve svých hodinách, zároveň pro vás mohou být inspirací, jak k tvorbě pracovních listů přistupovat a začít upravovat nebo doplňovat pracovní listy, s nimiž obvykle pracujete. Všechny materiály jsou roztríděné do přehledných složek a podsložek. Najdete zde materiály k jednotlivým předmětům, tipy do výuky, aktivity a hry do třídnických hodin, zajímavé teoretické publikace vhodné k dalšímu studiu, učebnice češtiny jako druhého jazyka, v nichž můžete načerpat nové inspirace pro tvorbu vlastních výukových materiálů.

Obrázek 2: Materiály pro žáky s OMJ, zdroj: vlastní

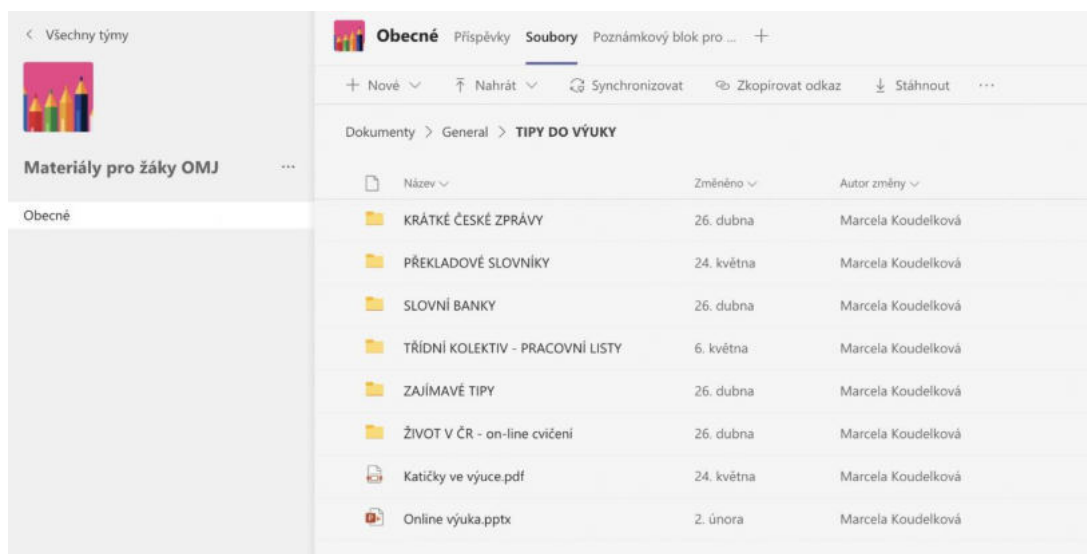
TIP: Každý z vás může do tohoto teamu přidávat své vlastní materiály a pomáhat si tak navzájem dosahovat lepších výsledků při vzdělávání všech žáků.

Složka **PŘEDMĚTY** obsahuje materiály do předmětů vyučovaných na 1. i 2. stupni. Jedná se o materiály tvořené společností META, o. p. s. a další volně stažitelné pracovní listy a publikace. V menší míře se zde nachází i pracovní listy tvořené členy našeho pedagogického sboru, kterých doufejme, bude přibývat.

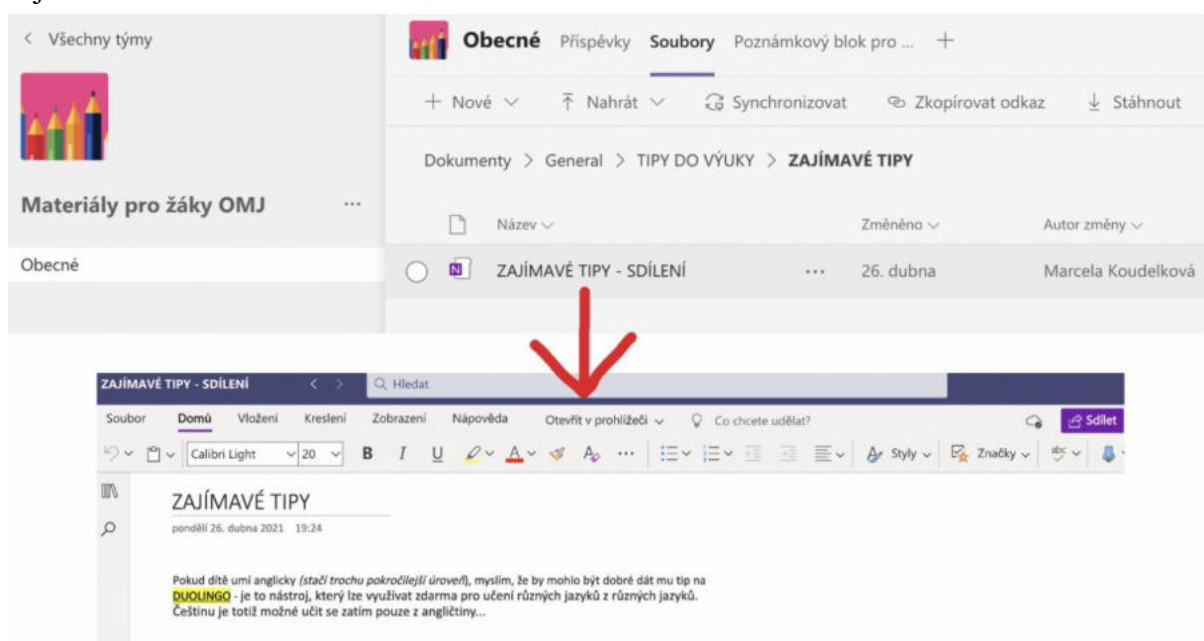
Obrázek 3: Předměty, zdroj: vlastní

Složka **TIPY DO VÝUKY** zahrnuje celou řadu námětů a tipů pro ozvláštnění výuky a zajímavé aktivity a náměty do hodin.

Obrázek 4: Předměty, zdroj: vlastní

V podsložce **Krátké české zprávy** naleznete odkaz na aktuální zprávy z domova, informace o našich svátcích a důležitých datech a pracovní listy k těmto krátkým videím tvořených společností Czech step by step, které jsou zejména na druhém stupni využitelné napříč všemi předměty. Ve složce **Překladové slovníky** najdete slovníčky s důležitými pojmy různých předmětů přeložených do ukrajinštiny, ruštiny, angličtiny, vietnamštiny, čínštiny a mongolštiny vydaných nakladatelstvím SPN a společností META, o. p. s. **Slovní banky** mohou být vhodnou pomůckou pro rozšiřování slovní zásoby. **Pracovní listy** vhodné k práci s třídním kolektivem je možné využít v rámci třídnických hodin i k zařazení do téměř všech předmětů zejména na druhém stupni. Složka **Zajímavé tipy** obsahuje sdílený dokument, do kterého můžete vkládat odkazy či tipy na aktivity, které se vám při práci se žáky s OMJ osvědčily nebo vám přijdou zajímavé.

Obrázek 5: Zajímavé tipy, zdroj: vlastní

7 Volnočasové a mimoškolní aktivity

Děti bývají často doma samy, protože jejich rodiče pracují do pozdních hodin. Proto mohou být volnočasové aktivity klíčové pro zapojení dětí do české společnosti.

Proč jsou volnočasové aktivity důležité pro žáky s OMJ?

- **Podporují začleňování do kolektivu vrstevníků** – neformální setkávání při aktivitách je nejlepší způsob, jak navázat krátkodobá i dlouhodobá přátelství.
- **Smysluplně vyplňují volný čas** – nabízejí žákům možnost rozvíjet vlastní potenciál.
- **Pomáhají žákům s češtinou** – neformální komunikace s vrstevníky umožní efektivnější osvojení českého jazyka, neboť ve škole jsou příležitosti ke komunikaci do jisté míry omezené pouze na přestávky.²⁰

Je třeba:

- Odstranit strach z toho, že se s dětmi nedomluvíme!
- Předat rodičům seznam kroužků, které škola nabízí (nejlépe přeložený nebo doplněný piktogramy) a vysvětlit jim smysluplnost zapojení dětí do volnočasových aktivit.
- Poskytnout rodičům kontakty na nízkoprahová centra a DDM v okolí.²¹

- Přehled volnočasových aktivit organizovaných každý rok na FZŠ Trávníčkova je k nalezení na stránkách školy: https://www.zstravnickova.cz/?page_id=2798
- Existující kroužky pro děti a tipy na výlety a aktivity ve volném čase v Praze nabízí stránky: <http://www.volnycaspraha.cz/>
- Řadu programů dětem a mládeži nabízí nízkoprahový klub Proxima Sociale: <https://www.proximasociale.cz/programy-pro-deti-a-mladez/nizkoprahove-kluby/klub-jednatrojka-praha-13/>
- Programy dětem nabízí i Dům dětí a mládeže Stodůlky <https://www.ddmstodulky.cz/>

²⁰ Inkluzivniskola.cz. *Volnočasové aktivity*. Inkluzivní škola [online]. [cit. 2021-04-29]. Dostupné z: <https://www.inkluzivniskola.cz/volnocasove-aktivity>

²¹ SCHEBELLE, Danica, Jan KUBÁT a Pavel BAREŠ. *Specifika integrace nezletilých dětí cizinců žijících na území České republiky*. Praha: VÚPSV, 2018. ISBN 978-80-7416-322-7.

8 Vzdělávací systémy v zahraničí

Nyní si zkusíme přiblížit vzdělávací systémy a specifika žáků z vybraných zemí s ohledem na dostupnost informací a zastoupení žáků s OMJ na FZŠ Trávníčkova. Jak je z nadcházející tabulky patrné, největší zastoupení na naší škole mají žáci z Ukrajiny a Ruska, proto se budeme věnovat především specifickým těmto žákům. Dále se podíváme na situaci v Číně a Vietnamu z důvodu jejich výrazné odlišnosti.

Státní příslušnost	Počet žáků cizinců	% žáků cizinců z celkového počtu
Ukrajina	41	35%
Ruská federace	21	18%
Slovensko	11	10%
Rumunsko	5	4,5%
Makedonie	4	3,5%
Bulharská republika	3	3,5%
Čínská lidová republika	3	3,5%
Maďarsko	2	2%
Moldavská republika	2	1,5%
Běloruská republika	2	1,5%
Republika Uzbekistán	2	1,5%
Irsko	2	1,5%
Polská republika	2	1,5%
Srbská republika	2	1,5%
Ostatní	13	
Celkový počet žáků	587	
Celkový počet žáků cizinců	115	

Tabulka 1: Zastoupení žáků cizinců na FZŠ Trávníčkova ve školním roce 2020/2021, zdroj: vlastní

V tabulce vidíme, že ve školním roce 2020/2021 školu navštěvovalo celkem 587 žáků, z toho 115 žáků s cizí státní příslušností (19,6 %). Pro srovnání ve školním roce 2019/2020 školu navštěvovalo celkem 561 žáků a z toho 15,5 % žáků s OMJ. Vidíme zde tedy narůstající trend v počtu těchto žáků.

8.1 Základní vzdělávání na Ukrajině

Základní vzdělávání trvá na Ukrajině (stejně jako u nás) **devět let**. Na první stupeň (1.-4. třída) nastupují děti v šesti nebo sedmi letech. Druhý stupeň pokračuje 5.-9. třídou. I skladba předmětů je obdobná jako v našem vzdělávacím systému.

Jinak je tomu s hodnocením žáků. Žáci jsou **první dva roky** na základní škole **hodnoceni pouze slovně**. Až poté (ve třetím a vyšším ročníku) jsou žáci hodnoceni známkami. I ty se oproti české pětistupňové klasifikaci liší. Na Ukrajině se používá **čtyřstupňová škála známkování** (*výborně, dobře, dostatečně a nedostatečně*). Postup do dalšího ročníku je pro ukrajinské žáky složitější – na konci každého školního roku musí složit závěrečnou zkoušku, kterou zhodnotí pedagogové z dané školy. Pro celkové ukončení základní školy musí žáci složit „malou maturitní zkoušku“ ze čtyř předmětů. Dále pak mohou ve studiu pokračovat na různých středních a vysokých školách.²²

8.1.1 Specifika žáků z Ukrajiny

Většina ukrajinských dětí nemá příliš velké potíže se zvládnutím českého jazyka. K zorientování v českém prostředí jim stačí poměrně krátká doba – zhruba do tří měsíců již celkem dobře rozumí a během půl roku jsou schopni zjednodušeně komunikovat. **Největším problémem** je pro ně **gramatika**, protože díky velké podobnosti obou jazyků dochází často k fixaci gramatických chyb (*skloňování jmen, časování sloves*), na které děti nebyvají zpočátku příliš upozorňovány, protože nebrání porozumění, avšak později se již velmi špatně odstraňují.²³

Ukrajinské děti často hodnotí učivo českých škol jako méně obtížné. Uvádějí, že obsah učiva na Ukrajině je náročnější a objemnější a vyžaduje větší míru domácí přípravy, zmiňují také to, že na Ukrajině dostávaly větší množství domácích úkolů než zde.²⁴

Každý jazyk má svá **specifika** – ukrajinština není výjimkou. Jedním z problémů je **délka samohlásek** – ta zde (*stejně jako v ruštině, běloruštině aj.*) není významotvorná, žáci ji proto **neslyší a nerozlišují** odlišný význam slov jako např. *ráda x rada*. Častá je **záměna písmen O a A** („*ana*“ místo *ona*, „*akno*“ místo *okno*). **E** mohou vyslovovat **jako JE** („*jevropa*“ místo

²² Inkluzivniskola.cz. *Ukrajina*. Inkluzivní škola [online]. [cit. 2021-04-12]. Dostupné z: https://inkluzivniskola.cz/sites/default/files/uploaded/ukrajina_dbkvs_0.pdf

²³ Inkluzivniskola.cz. *Ukrajina*. Inkluzivní škola [online]. [cit. 2022-04-22]. Dostupné z: https://inkluzivniskola.cz/sites/default/files/uploaded/ukrajina_dbkvs_0.pdf

²⁴ Inkluzivniskola.cz. *Ukrajina*. Inkluzivní škola [online]. [cit. 2021-04-12]. Dostupné z: https://inkluzivniskola.cz/sites/default/files/uploaded/ukrajina_dbkvs_0.pdf

Evropa). Je potřeba vlídně ale důsledně děti při výslovnosti opravovat. Vlivem podobnosti některých písmen může při čtení docházet k **záměně Y a U, C a S, H a N, P a R. G často vyslovují jako H.** Vzhledem k tomu, že v ukrajinštině většinou po souhlásce následuje samohláska, děti do českých slov mezi shluky souhlásek často **vkládají samohlásky**. Problémy mohou nastat i při **určování rodu** podstatných jmen, protože u některých slov se rod značně odlišuje (slova jako *banka, tramvaj aj. jsou v ukrajinštině rodu mužského, a naopak některá slova v češtině rodu mužského – problém, systém – jsou v ukrajinském jazyce rodu ženského*). Porozumění mohou dětem znesnadňovat některá slova v souvislosti s mezijazykovou homonymií – např. slovo „*holka*“ v ukrajinštině znamená jehla, „*náhoda*“ znamená příležitost aj. Většina dětí zná latinku, i když jsou i děti, které píšou pouze cyrilicí. S největší pravděpodobností však **neznají české psací vázané písmo**, často ho ani nepřečtou. Na tabuli je proto lepší **psát tiskace**. Častá je také **záměna předložek s a z**.^{25 26}

8.1.2 Náměty do výuky

Následující náměty na dlouhodobé a krátkodobé projekty i diskuse a referáty jsou doslovně převzaty z publikace *Jaká je škola u mě doma*, jejímiž autory jsou Tomáš Čech, Eva Homolková a Markéta Hrdoušková (celý zdroj uveden na konci podkapitoly).

DLOUHODOBÉ PROJEKTY

TIP!

Boj proti hladomoru

Ukrajina zažila ve 30. letech 20. století hladomoru. Zjistěte příčiny tehdejšího neštěstí. Znáte i jiné příčiny hladomoru? Myslíte si, že hrozí hladomoru i v dnešním světě? Kde a proč? Jak s hladomorem ve světě bojují mezinárodní organizace a společnosti? Jsou vytvořeny nějaké účinné strategie? A jak je to s prevencí? Uspořádejte ve škole kongres k tématu hladomoru, kde prodiskutujete vhodné strategie prevence i boje proti hladomoru. Podaří se nám vymýtit na Zemi hlad? Jak?

²⁵ PTÁČKOVÁ, K., SIMOTOVÁ, A., KENDEROVÁ, K. A H. PAZDIOROVÁ. *Specifika ukrajinštiny*. Inkluzivní škola [online]. [cit. 2022-05-18]. Dostupné z: <https://inkluzivniskola.cz/ukrajina/specifika-ukrajinstiny>

²⁶ ŠINDELÁŘOVÁ, Jaroslava, Svatava ŠKODOVÁ. *Metody práce s žáky-cizinci ve výuce: využití diferenciacních znaků jazyků ve výuce – problematické jevy lexikální roviny*. NPI [online]. [cit. 2022-05-10]. Dostupné z: <https://clanky.rvp.cz/clanek/c/z/17477.html>

Slovanská mytologie

O mytologii starověkého Řecka toho z dějepisu víme celkem dost. Jak je to ale s mytologií slovanskou? Jaké mytologické postavy se v ní objevují? Jak se promítají tyto představy do současného folkloru na Ukrajině? A kde se s nimi setkáváme v naší kultuře? Prozkoumejte společně pohádkové postavy a lidové pověry rozšířené v Česku. Odkud se vzaly? Co mají společného s ukrajinskými? Vyberte si nejzajímavější příběh nebo postavu a ztvárněte ji (dramaticky, výtvarně, literárně).

DISKUZE A KRÁTKODOBÉ PROJEKTY

Jaké to je? (metoda: volné psaní)

Žáci se zamyslí nad pocity, které vyvolává přestěhování do země, jejímuž jazyku nerozumíme. Žáci si představí, že se s rodiči odstěhovali do jiné země a začali tam chodit do školy. Jazyku země zatím příliš nerozumí. Metodou volného psaní píší, co je k tomu napadá. Jaké by to bylo, jaké by byly jejich pocity, připadá jim to spíše dobrodružné, nebo děsivé?

Z lékaře dělníkem (metoda: miska vah)

Ukrajinci tvoří nejpočetnější skupinu cizinců žijících na území České republiky. Velká část z nich zde dělá nekvalifikovanou práci, která neodpovídá jejich dosaženému vzdělání. Co člověka nutí k takovému rozhodnutí? Umíte si představit sami sebe, že se pro něco takového rozhodnete? Podívejte se na následující spot:

http://www.youtube.com/watch?v=lvDnO_uNXE&feature=player_embedded

Metoda „Miska vah“ – každý žák se zamyslí nad tím, co člověka nutí k takovému rozhodnutí a co tím, že se k tomuto kroku rozhodne, získá a co naopak ztratí. Zisky i ztráty pak napíše na malé papírky, každé zvlášť. Poté vhodí lístky do připravených misek (jsou dvě, jedna na zisky, druhá na ztráty). Pak se společně vyhodnotí a diskutuje se o tom, zda lidé takovým rozhodnutím více získají, či ztratí.

FAKTOGRAFICKÉ ÚKOLY/REFERÁTY

- Napište referát o Autonomní republice Krym.
- Jaká byla společná historie Podkarpatské Rusi a České republiky? Napište referát o tom, jak se ve 20. století měnila státní příslušnost obyvatel tohoto území. Bylo toto území i autonomní?

- Napište referát o tzv. oranžové revoluci z roku 2004. Co k ní dalo podnět? Jaké byly strany sporu? Jak se k ní stavěly evropské státy?
- Napište referát o rozdílech západní a východní Ukrajiny (historických, kulturních, politických, náboženských atd.).²⁷

8.2 Základní vzdělávání v Rusku

Také v Rusku jdou děti do školy poprvé v šesti nebo sedmi letech. Největší rozdíl oproti českému školskému systému je v hodnocení. Ve většině škol se používá tradiční známkování z dob sovětských škol od známky **5 (výborně)** do známky **1 (nedostatečně)**. Školy mohou používat i novější způsob známkování – hodnocení na **škále 1-10**, přičemž **1 je nejhorší známka, 10 nejlepší**. Dále se pětibodový systém ve školní praxi obohacuje o znaménka + a –. V prvním pololetí první třídy bývají děti hodnoceny pouze písemně nebo obrázky (*hvězdička označuje výborně, čtvereček chvalitebně, trojúhelník dobře*). Teprve od druhého pololetí získávají děti známky.²⁸

8.2.1 Specifika žáků z Ruska

Stejně jako v případě ukrajinských žáků, i žákům z Ruska působí potíže **délka samohlásek**, protože není významotvorná. Porozumění mohou ztížit také některá **zvukově podobná slova** rozdílného významu – slovo „*posel*“ v ruštině znamená velvyslanec, slovo „*památká*“ znamená návod. Řekne-li se slovo „*úžasný*“ v ruštině je ve významu strašný, příšerný, slovo „*krásný*“ znamená červený, „*zápach*“ je v ruštině vůně. Typické je také **měkčení e** po souhláskách **d, t, n** [*d'eň, ňeučit*] a „**polykání**“ **koncových samohlásek**, což může někdy vést až k nesrozumitelnosti projevu.²⁹

Protože ruský (i ukrajinský) **přízvuk je volný**, pohyblivý a významotvorný, je potřeba od počátku připomínat dětem, že v češtině je přízvuk na první slabice a není tak intenzivní jako v jejich mateřském jazyce. Problém představuje i **výslovnost ř** (často vyslovované jako [rž] nebo [rš] – „*ržeka*“) a **výslovnost h**, protože v ruštině neexistuje („*glava*“ místo hlava). Časté

²⁷ ČECH, Tomáš, Eva HOMOLKOVÁ, Markéta HRDOUŠKOVÁ, et al. *Jaká je škola u mě doma*. 3. vydání. Ilustroval Vojtěch ŠEDA. Praha: Meta – Společnost pro příležitosti mladých migrantů, [2018]. ISBN 978-80-88171-19-5.

²⁸ JEŽKOVÁ, Věra. *Školní vzdělávání v Ruské federaci*. Praha: Karolinum, 2013. ISBN 978-80-246-2206-4

²⁹ ŠINDELÁŘOVÁ, Jaroslava, Svatava ŠKODOVÁ. *Metodika práce s žáky-cizinci v základní škole*. Praha: MŠMT, 2012 [online]. [cit. 2022-05-19]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/zakladni-vzdelavani/metodika-prace-s-zaky-cizinci-na-zakladnich-skolach>

jsou i **problémy s užíváním předpon**, pokud žák dostatečně nerozumí jejich sémantickému významu.³⁰

Některá písmena z ruské abjazyky se graficky shodují s latinskými znaky, avšak **sedm** z nich má **jiný význam**, což představuje další problém (*Y [u], H [en], X [chá], B [vé], P [er], C [es]*). Také ruští žáci se mohou trápit při určování **rodu podstatných jmen**. Slova, která jsou v češtině rodu mužského (*problém, program, ...*), patří v ruštině k rodu ženskému a naopak, slova v češtině rodu ženského (*banka, tramvaj, autorita, ...*) jsou v ruštině rodu mužského, stejně jako slova *kritérium, muzeum*, která jsou však v češtině rodu středního. Problém mají ruští žáci také s **minulými tvary sloves**, protože v ruštině (i ukrajinštině) se tvoří bez pomocného slovesa, proto ruští a ukrajinští žáci pomocné **sloveso být** velmi často **vynechávají** („já pracoval“ místo já jsem pracoval). Rozdíly jsou patrné i u **zvratných sloves**, česká zvratná slovesa jako ptát se, hrát si jsou v ruštině nezvratná, a naopak českým nezvratným slovesům (*začít, končit, zůstat*) odpovídají ruská zvratná slovesa.³¹

8.2.2 Náměty do výuky

Následující náměty na dlouhodobé a krátkodobé projekty i diskuse a referáty jsou doslovně převzaty z publikace *Jaká je škola u mě doma*, jejímiž autory jsou Tomáš Čech, Eva Homolková a Markéta Hrdoušková (*celý zdroj uveden na konci podkapitoly*).

DLOUHODOBÉ PROJEKTY

TIP!

Škola před rokem 1989 a dnes

Najděte ve svém okolí někoho, kdo chodil do školy v období komunismu. Připravte dotazník, ve kterém budete zjišťovat jeho zkušenosti se školní docházkou (délka, přístup ke středoškolskému a vysokoškolskému vzdělání, učební materiály – můžete zkusit vyhledat učebnice z té doby, chování žáků, přístup učitele, vztah žáků a učitelů, výuka cizích jazyků atd.). Podobný dotazník udělejte s žáky 9. ročníků vaší školy a výsledky porovnejte. Jaký je rozdíl ve vzdělávacím systému před rokem 1989 a dnes?

³⁰ ŠINDELÁŘOVÁ, Jaroslava, Svatava ŠKODOVÁ. *Metodika práce s žáky-cizinci v základní škole*. Praha: MŠMT, 2012 [online]. [cit. 2022-05-19]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/zakladni-vzdelavani/metodika-prace-s-zaky-cizinci-na-zakladnich-skolach>

³¹ ŠINDELÁŘOVÁ, Jaroslava, Svatava ŠKODOVÁ. *Metodika práce s žáky-cizinci v základní škole*. Praha: MŠMT, 2012 [online]. [cit. 2022-05-19]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/zakladni-vzdelavani/metodika-prace-s-zaky-cizinci-na-zakladnich-skolach>

Případ Pavlik Morozov

Zjistěte více informací k případu Pavlika Morozova. O co přesně v případě šlo? Jaké byly motivy Pavlika a co to vypovídá o době a společnosti, ve které žil? Věnuje se podobnému tématu i nějaké literární, divadelní či filmové dílo? Diskutujte o okolnostech tohoto případu – co, kde, kdy, proč a jak? Můžete případ nacvičit jako divadelní představení.

DISKUZE A KRÁTKODOBÉ PROJEKTY

Propaganda a propagace (metoda: reflexe filmu a Vennův diagram)

Žáci na základě zhlédnutí filmu rozebírají charakteristické rysy propagandy. Následně srovnají propagandu s propagací a reklamou. Podívejte se na ukázkou propagandistického filmu z období komunismu (může být použit i některý z filmových týdeníků). Žáci na základě filmu reflektují, co je to propaganda. Jak se ve filmu (ukázce) propaganda projevovala? Jak to na ně působilo? Rozdělte následně žáky do dvou skupin. Jedna skupina bude mít za úkol dát dohromady typické rysy propagandy a druhá typické rysy reklamy. Žáci pak diskutují společné a rozdílné rysy propagandy a reklamy, které nakonec znázorní do Vennova diagramu.

Náboženská výuka – ANO, či NE (metoda: „lobbing“)

*Žáci diskutují, zda by měla být povinná náboženská výuka ve školách a případně v jaké formě. **Metoda „Lobbing“** – žáci nejprve promyslí, jaké skupiny lidí (lobbisté) by mohly mít zájem (nebo naopak nezájem) na výuce náboženství ve školách (např. zástupci jednotlivých náboženství, rodiče...). Pak se rozdělí do skupin, které budou reprezentovat jednotlivé lobbisty. Každý žák ve skupině navrhne, jak by náboženskou výuku řešil. Jednotlivé návrhy se zapisují na papír. Poté si každá skupina zvolí jednoho zástupce, který bude hájit jejich zájmy při sestavování zákona. Učitel hraje roli zákonodárce a řídí diskusi. Vše probíhá demokraticky diskuzí a hlasováním. Zástupci lobbistických skupin nemusí podporovat pouze návrhy své skupiny, ale po poradě mohou podpořit i jiné přijatelné návrhy. Během hry má každá skupina právo svého zástupce jednou vyměnit. Konečná forma zákona je zapsána na papír.*

Faktografické úkoly/referáty

- Rusko dalo světu ohromné množství literárních děl, mezi nejznámější autory patří Fjodor Michaljovič Dostojevskij. Napište referát o jeho životě a díle. Co bylo častým tématem jeho děl? Jak konkrétně jeho osobní zkušenosti ovlivnily jeho dílo? Byl politicky aktivní?
- Napište referát o ruském vesmírném programu. Pokuste se jeho historii zasadit do kontextu studené války.
- Napište referát o tzv. perestrojce. Kdo byl její hlavní představitel? Kdy probíhala? Jaký vliv měla na dění v Československu?
- Co to bylo futuristické hnutí, kde vzniklo a kdo byli jeho představitelé v Rusku? Napište o jednom z nich referát.
- Napište referát o skupině ruských intelektuálů, kteří v srpnu roku 1968 demonstrovali proti invazi vojsk Varšavské smlouvy do Československa. Kdo do této skupiny patřil? Jaké byly jejich konkrétní důvody? Jak protestovali? Jak se k jejich protestu stavěla státní moc? Jaké byly jejich další osudy? Začněte tím, že ve zkratce popíšete, co to byla Varšavská smlouva a co bylo důvodem invaze vojsk do Československa.³²

8.3 Základní vzdělávání ve Vietnamu

Vietnamská rodina klade na vzdělávání svých dětí velký důraz. Mívají **vysoké požadavky** na školní výsledky svých dětí a jejich pracovní nasazení a jsou ochotni věnovat na jejich vzdělávání i značné finanční prostředky. Vietnamské děti proto tráví přípravou do školy velkou část svého volného času, nejčastěji se učí **memorováním**. Aby své děti dobře zabezpečili, rodiče usilovně pracují a děti jim často musí pomáhat. Je dobré vědět, že přestože je ve vietnamské kultuře dotýkání (podání ruky, poplácání po rameni,...) velmi běžné, **dotyk na hlavě** je brán jako **projev krajní neúcty**, je třeba mít toto na paměti a vyhnout se například hlazení dětí po vlasech.³³

Základní vzdělávání je určené pro děti od šesti let, stejně jako v České republice – avšak s tím rozdílem, že **povinná docházka trvá pouze pět let**. Vyučovací **hodina** trvá většinou kolem **35 minut**, vietnamské děti tedy mohou být v závěru hodiny unavené a nesoustředěné. Školy se řídí

³² ČECH, Tomáš, Eva HOMOLKOVÁ, Markéta HRDOUŠKOVÁ, et al. *Jaká je škola u mě doma*. 3. vydání. Ilustroval Vojtěch ŠEDA. Praha: Meta – Společnost pro příležitosti mladých migrantů, [2018]. ISBN 978-80-88171-19-5.

³³ GJUROVÁ, Naděžda. *Čeština jako cizí jazyk pro začínající školáky: metodika pro učitele*. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-837-1.

podle kurikula, které si může každá škola volně bez jakýchkoliv problémů upravit. Velký důraz je zde kladen na výuku přírodních věd. V **matematice** bývají tito žáci po příchodu na českou školu často **výrazně napřed** a mají tak více času na učení se jazyka. Ve většině škol není povoleno psát levou rukou, **leváci** jsou proto **přeučováni na praváky**.

Na konci základní školní docházky jsou žáci povinni absolvovat závěrečnou zkoušku. Pokud se jim podaří ji úspěšně složit, dostanou certifikát a mají možnost pokračovat ve vzdělání na nižší střední škole. Na základní školu navazují školy střední, které rozdělují vzdělávání do dvou etap. Nižší střední škola, mluvíme o 6.-9. třídě, kde žáci mají převážně předměty sociálního rázu a připravují se na povolání. Na konci skládají zkoušku. Pokud chtějí žáci pokračovat na vyšší střední škole, musí úspěšně vykonat přijímací zkoušky.³⁴

8.3.1 Specifika žáků z Vietnamu

Vietnamština se historicky vyvinula z čínštiny, avšak současná vietnamština již používá v psané podobě **latinku** (ovšem s jinými znaménky, než jsme zvyklí). Je třeba mít na paměti, že ve vietnamštině platí mnoho pravidel, s nimiž se v češtině nesetkáváme. Typická jsou například **jednoslabičná slova** (tvoří celou základní slovní zásobu), **tónový přízvuk**, **neexistence uzavřených slabik** nebo **pevný slovosled**. Protože se jedná o tónový jazyk (rozlišuje 6 tónů), používá pro označení tónů (které často mění význam slov) u samohlásek **řadu diakritických znamének a tónových značek**, neznají **flexi** (skloňování). Problém představuje **rozlišování délky samohlásek**, což je pro žáky s OMJ specifické. Důležité je vědět také, že ve vietnamštině se na rozdíl od češtiny téměř nepoužívá zápor, což může vést k řadě komunikačních nedorozumění.³⁵

8.3.2 Náměty do výuky

Následující náměty na dlouhodobé a krátkodobé projekty i diskuse a referáty jsou doslovně převzaty z publikace *Jaká je škola u mě doma*, jejímiž autory jsou Tomáš Čech, Eva Homolková a Markéta Hrdoušková (*celý zdroj uveden na konci podkapitoly*).

³⁴ Inkluzivniskola.cz. *Vzdělávací systémy v zemích původu dětí-cizinců*. Středisko pro integraci menšin, 2009. [online]. [cit. 2021-03-11]. Dostupné z: https://cloud.inkluzivniskola.cz/sites/default/files/uploaded/Vzdelavaci_systemy_v_zemich_puvodu_deti-cizincu.pdf

³⁵ GJUROVÁ, Naděžda. *Čeština jako cizí jazyk pro začínající školáky: metodika pro učitele*. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-837-1.

DLOUHODOBÉ PROJEKTY

TIP!

Rozhovor s Vietnamcem

Zahrajte si na novináře, který chce do svého časopisu udělat rozhovor s vietnamským spoluobčanem. Přečtěte si nejprve v knize text o Vietnamu. Podtrhněte zajímavé informace. Vymyslete otázky k rozhovoru. Oslovte některého Vietnamce ve vašem okolí a udělejte s ním rozhovor. Ten dobře zaznamenejte a publikujte ve školním časopise nebo v místních novinách.

Svátek Tét

Co je to svátek Tét? Jak se slaví? Kdy? Proč? Zjistěte informace týkající se tohoto vietnamského svátku a uspořádejte ve škole školní slavnost v tomto duchu. Pokud by se chtěla zapojit celá škola, může každý ročník zvolit jinou zemi a pro ni typický svátek.

DISKUZE A KRÁTKODOBÉ PROJEKTY

Vietnamci jako národnostní menšina (metoda: „živá škála“)

Žáci vyhledají informace k tématu v médiích a prodiskutují, zda by se Vietnamci v ČR měli uznat jako menšina, či nikoliv.

Metoda „Živá škála“ – ve třídě vytvoříme pomyslnou škálu, na jejíchž koncích bude ANO a NE. Žáci mají možnost zaujmout jakékoliv individuální stanovisko a nejsou omezeni pouze na krajní projevy souhlasu nebo nesouhlasu. Mohou se postavit i někam mezi, tedy někam na škálu mezi souhlasím a nesouhlasím. Každý žák zdůvodní, proč zaujal právě takové stanovisko. Nakonec mohou žáci pozměnit pod vlivem ostatních své stanovisko a popojít na škále libovolným směrem.

Jak vnímáme Vietnamce? (metoda: „brainstorming a anketa“)

Žáci vytvoří anketu o vnímání Vietnamců v širší společnosti a zrealizují ji. Zjištěné poznatky zveřejní ve školním časopise nebo místním periodiku.

Metoda „brainstorming a anketa“ – žáci nejprve sesbírají všechny nápady, kterých by se anketa mohla týkat. Co je zajímavá na Vietnamcích, co si o nich lidé asi myslí, jaké máme

o Vietnamcích předsudky? Nápadů zapisují na flipchart, pak je rozdělí do skupin, které spolu souvisí, a nakonec naformulují anketní otázky. S anketou pak žáci obejdou spolužáky ve škole, osloví rodiče, ale i širší veřejnost. Způsob oslovení veřejnosti prodiskutují. Výsledné odpovědi zpracují a zveřejní.

FAKTOGRAFICKÉ ÚKOLY/ REFERÁTY

- V říjnu 2010 vyvrcholily v Hanoji oslavy tisíce let města. Napište referát o jeho vzniku a historii.
- Vietnam se stává čím dál oblíbenějším cílem turistů. Na některém z cestovatelských blogů vyhledejte zajímavý text o cestě do Vietnamu a předělejte ho do formy vyprávění ve třetí osobě.
- Jedním z nejvýznamnějších děl vietnamské literatury je epos Kieu od básníka Nguyen Dua, který byl již dvakrát přeložen i do češtiny. O čem tento epos pojednává? Byla do češtiny přeložena i jiná díla vietnamské literatury a která? Napište referát.
- Napište referát o válce ve Vietnamu. Co jí předcházelo a proč vypukla? Kdo všechno se do ní zapojil? Jakou roli v ní hrál Vietkong? Proč se jí říkalo americká válka ve Vietnamu? Kde probíhala mírová jednání a jaký byl jejich výsledek?
- Napište referát o Francouzské Indočíně. Jak vznikla? Která území zahrnovala? Jaké pravomoci byly ponechány místním vládcům? Jak častá byla povstání místních obyvatel? Jaká byla situace v Indočíně v průběhu dvou světových válek? Jak probíhal boj za nezávislost?³⁶

8.4 Základní vzdělávání v Číně

Vzdělání je v Číně velmi ceněno a je mu podřízeno téměř vše. Je vyžadována obrovská píle a pracovitost dětí ze strany školy i rodiny. Už předškolní vzdělávání pro děti od tří do šesti let, které zajišťují mateřské školy, bývá celodenní (zpravidla od 7:30 do 17 hodin). Základní školy jsou **devítileté** a jsou tvořeny systémem 6+3 (nejčastěji), nebo 5+4. Čínské děti nastupují do první třídy ve věku šesti, sedmi let. Vyučovací hodiny trvají **45 minut**. Děti ve škole tráví pravidelně kolem **9-10 hodin** denně, přičemž po příchodu ze školy na ně čekají ještě domácí úkoly, příprava na další den, opakování látky, které často zaberou další **2-3 hodiny**. Kromě

³⁶ ČECH, Tomáš, Eva HOMOLKOVÁ, Markéta HRDOUŠKOVÁ, et al. *Jaká je škola u mě doma*. 3. vydání. Ilustroval Vojtěch ŠEDA. Praha: Meta – Společnost pro příležitosti mladých migrantů, [2018]. ISBN 978-80-88171-19-5.

těchto povinností mají často další mimoškolní lekce z různých oblastí (jazyky, matematika, hudební nauka,...). Hodnoceny jsou děti každý týden, školní rok uzavírají zkoušky a testy. Na děti je od počátku školní docházky vyvíjen obrovský tlak, protože celá jejich cesta směřuje k přijímacím zkouškám na vysokou školu, které jsou v Číně třídní a uspět při nich může pouze 40 % uchazečů. Učitelé jsou hodnoceni podle toho, kolik jejich studentů při nich uspěje. Děti trápí nedostatek volného času, jsou unavené a mají výrazně oslabené sociální schopnosti, neboť díky neustálému tlaku na výkon a velkému množství úkolů a nároků na přípravu do školy nemají čas na hraní a navazování kamarádských vztahů. Tento nápor na dětskou psychiku nemůže zůstat bez následků. Vlivem nadměrného stresu trápí řadu dětí už od nástupu na základní školu řada psychosomatických obtíží, které s přibývajícím rokem rostou a prohlubují se a v pozdějších letech u některých studentů končí sebevraždou. Z tohoto důvodu je na tuto problematiku v současné době zaměřena velká pozornost a dochází k omezování nároků na domácí přípravu dětí.³⁷

Známkování je v Číně převážně bodové – vynikající (100 bodů), velmi dobré (90 bodů), dobré (80 bodů), dostatečné (60 bodů), nedostatečné (59 a méně bodů).³⁸

8.4.1 Specifika žáků z Číny

Tradiční styl čínské výuky spočívá v doslovném **memorování** učebních textů. Žáci pracují převážně s učebnicemi, poslouchají výklad učitele a píšou poznámky. Jiné metody výuky bývají ojedinělé. Důležitá je úcta a poslušnost vůči učiteli.³⁹

V první třídě se děti během prvního půl roku učí přepis čínských znaků do latinky (píšou tiskací) avšak s různými odlišnostmi od latinky jakou používáme my. Důraz se klade především na čínštinu, matematiku, angličtinu a ideologii, ostatní předměty jsou brány spíše jako okrajové, protože se z nich nedělají zkoušky. Protože je na matematiku kladen velký důraz, bývají čínské děti po nástupu na českou školu v matematice většinou výrazně napřed. Největší problém mají samozřejmě s českým jazykem a způsobem, jakým je vyučován, protože slova a pojmy jsou pro ně nesrozumitelné. Problém mají i s psacím písmem, protože mají pouze základy tiskací

³⁷ ŠTASTNÝ, Vít, Eliška WALTEROVÁ, Zhu XIAOHU. *Školní vzdělávání v Číně*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2021. ISBN 978-80-246-4711-1

³⁸ Inkluzivniskola.cz. *Vzdělávací systémy v zemích původu dětí-cizinců*. Středisko pro integraci menšin, 2009. [online]. [cit. 2021-03-11]. Dostupné z: https://cloud.inkluzivniskola.cz/sites/default/files/uploaded/Vzdelavaci_systemy_v_zemich_puvodu_deti-cizincu.pdf

³⁹ *World data on education VII E. 2010/2011*. UNESCO, 2011 [online]. [cit. 2021-03-26]. Dostupné z: http://www.ibe.unesco.org/fileadmin/user_upload/Publications/WDE/2010/pdf-versions/China.pdf

podoby latinky. Čínské děti neslyší některé české hlásky – **nerozlišují p-b, d-t, s-z** (např. slova *pes* a *bez jim proto budou znít stejně*). **Problém** mají i s **rozlišováním r-l**, které sice umí vyslovit, ale slyší je jinak, takže je často zaměňují. Velký **problém** jim činí i **časování** a **skloňování**, protože v čínštině se po číslici neuvádí podmět v množném čísle – řeknou tudíž „*tři muž*“ namísto tři muži. Protože se v čínštině **nevyskytují více souhláskové slabiky**, často do českých slov vkládají samohlásky mezi shluky souhlásek. Je velmi pravděpodobné, že čínským dětem budou dělat **problémy časové a místní předložky**, protože v čínštině se používají tzv. „**záložky**“ – namísto *na stole* použijí spojení „*na stůl vršek*“. Pro učitele je často velmi těžké poznat, zda jim čínští žáci rozumí, protože nepoužívají zápor a v bezradných situacích se často usmívají a pokyvují hlavou, což ovšem znamená pouze to, že slyší, nikoliv to, že rozumí.⁴⁰

8.4.2 Náměty do výuky

Následující náměty na dlouhodobé a krátkodobé projekty i diskuse a referáty jsou doslovně převzaty z publikace *Jaká je škola u mě doma*, jejímiž autory jsou Tomáš Čech, Eva Homolková a Markéta Hrdoušková (*celý zdroj uveden na konci podkapitoly*).

DLOUHODOBÉ PROJEKTY

TIP!

Made in... – globalizace v praxi

*V tomto projektu se žáci zamyslí nad původem zboží, které kupují, a nad příčinami a následky globalizace v oblasti výroby a přepravy zboží. Součástí projektu by mělo být zmapování zemí původu zboží, které kupují v oblasti textilu, potravin, kosmetiky a elektroniky, změření vzdálenosti, kterou jednotlivé zboží urazí na cestě do našich domácností, a odhad spotřeby paliva v závislosti na druhu přepravy. Druhou oblastí průzkumu je problematika podmínek výroby v daných zemích z hlediska dodržování lidských práv, ekologických standardů, dětské práce i autorských práv. Výsledná zjištění žáci graficky zpracují a zveřejní. Mohou uspořádat i konferenci na dané téma. **Možný úvodní úkol:** Vydejte se se třídou do obchodního centra. Rozdělte se do skupin. Každá skupina projde v jednom oddělení (např. textil, hračky, elektronika, potraviny) určité množství výrobků, aby zjistila, jaká je jejich země původu.*

⁴⁰ Inkluzivniskola.cz. *Vzdělávací systémy v zemích původu dětí-cizinců*. Středisko pro integraci menšin, 2009. [online]. [cit. 2021-03-11]. Dostupné z: https://cloud.inkluzivniskola.cz/sites/default/files/uploaded/Vzdelavaci_systemy_v_zemich_puvodu_deti-cizincu.pdf

DISKUZE A KRÁTKODOBÉ PROJEKTY

Mé jméno čínským písmem

V česko-čínském slovníku (www.cinske-znaky.cz) najděte znaky pro své jméno. Překreslete je (případně vytiskněte a vytvořte šablonu) tuší na čtvrtku a udělejte vodovými barvami zajímavé pozadí.

Generace mladých císařů (metoda: „myšlenková mapa“)

Žáci prodiskutují příčiny a důsledky politiky jednoho dítěte.

Metoda „myšlenková mapa“ – žáci na základě textu o generaci mladých císařů zpracují myšlenkovou mapu reflektující příčiny a důsledky politiky jednoho dítěte. Jaká jsou pozitiva a negativa takovéto regulace? Kam může politika jednoho dítěte vést? Jak by se sami v této roli cítili?

Demokratická škola (metoda: „reflexivní tužky a diskuze“)

Z textu vyplývá, že školství v Číně je velmi striktní a drilové. Žáci si neodvážejí učitelům odporovat, a ne vždy se dostanou ke všem informacím. Jaké je školství u nás? Můžeme říct, že naše škola je svobodná a demokratická? Co je to vlastně demokratická škola? Jaký je vztah mezi učiteli a žáky v demokratické škole?

Metoda „reflexivní tužky a diskuze“ – každý žák má tři tužky a tolikrát se musí vyjádřit k danému tématu. Po každém vyjádření odloží jednu tužku. Poté diskutujte nad napsanými názory. Můžete navázat volným psaním, jak se kdo osobně ve své škole cítí, nebo úvahou na téma role školy v životě člověka.

FAKTOGRAFICKÉ ÚKOLY/REFERÁTY

- Čínský Nový rok je jedním z nejdůležitějších svátků v Číně. Jeho původ je úzce svázán se starodávnou příšerou jménem Nian, která ohrožovala zemi každý Nový rok a požírala venkovany. Zjistěte o tomto svátku více a sepište referát.
- Vodní dílo Tři soutěsky je největší vodní elektrárna na světě. Popište historii tohoto vodního díla (přehradní hráze, elektrárny a vodní nádrže), důvody jeho výstavby, jak ovlivnil život tamních obyvatel, okolní krajinu.
- Napište referát o Velké kulturní revoluci. Lze najít v historii jiných států obdobu této ohromné politické kampaně?
- V polovině devadesátých let vznikla v západní Evropě celosvětová kampaň Vlajka pro Tibet. Zjistěte si informace o Tibetu a této akci a sepište je do referátu. V čem kampaň spočívá? Na co se snaží poukázat? Váže se k nějaké konkrétní události?
- Stejně jako ve východní Evropě i v Číně probíhaly v roce 1989 demonstrace požadující demokratizaci společnosti. Zde bohužel skončily v červnu masakrem na náměstí Nebeského klidu. Popište vznik a průběh studentských demonstrací a jejich reflexi ve světě.⁴¹

⁴¹ ČECH, Tomáš, Eva HOMOLKOVÁ, Markéta HRDOUŠKOVÁ, et al. *Jaká je škola u mě doma*. 3. vydání. Ilustroval Vojtěch ŠEDA. Praha: Meta – Společnost pro příležitosti mladých migrantů, [2018]. ISBN 978-80-88171-19-5.

ZÁVĚR

Začleňování žáků s OMJ do výuky a života školy pro nás není nic nového. Složení našich tříd však nikdy nebylo tak pestré jako nyní a počet žáků s OMJ se každoročně zvyšuje. Je proto potřeba na to určitým způsobem reagovat. Samy víme, jak těžké to někdy je. Důležité je mít na paměti, že v tom nejsme sami. Můžeme své problémy či naopak tipy a výukové materiály sdílet se svými kolegy a vzájemně se tak podporovat. Dojdou-li vám nápady, zkuste se obrátit na učitele ČDJ s prosbou o vhodné knihy, pracovní listy, materiály do výuky nebo nejrůznější vychytávky. Obrátit se můžete také na speciálního pedagoga, školního psychologa či výchovného poradce – určitě vám pomohou nastavit vhodná podpůrná opatření nebo přispějí pomocí v situacích, kdy si nebudete s čímkoliv vědět rady. Pokud budete mít pocit, že nic z toho nezabírá, můžete se obrátit také na společnosti, které se vzděláváním žáků s OMJ již nějakou dobu intenzivně zabývají (např. společnost META, o. p. s.), a které nabízejí pedagogům individuální pomoc a podporu.

Věříme, že naše publikace vám v mnohdy nelehkém úkolu efektivně vzdělávat a začleňovat žáky s OMJ bude v nadcházejících letech oporou, že vám přinesla nové informace a inspirovala vás, a že po jejím přečtení jste získali nový elán a zápal podporovat se navzájem a sdílet společně efektivní výukové materiály a osvědčené tipy ke vzdělávání (nejen) žáků s OMJ.

Za tým autorek

Marcela Koudelková

SEZNAM ZDROJŮ

LITERATURA:

1. BERNKOPFOVÁ, Michala, Barbora NOSÁLOVÁ, Kristýna TITĚROVÁ, Tereza VÁGNEROVÁ a Jana VÁVROVÁ. *Průvodce začleňování žáků s odlišným mateřským jazykem: Pro základní školy*. Praha: META, o.p.s. - Společnost pro příležitosti mladých migrantů a Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy, 2019. ISBN 978-80-88171-24-9.
2. ČECH, Tomáš, Eva HOMOLKOVÁ, Markéta HRDOUŠKOVÁ, et al. *Jaká je škola u mě doma*. 3. vydání. Ilustroval Vojtěch ŠEDA. Praha: Meta – Společnost pro příležitosti mladých migrantů, [2018]. ISBN 978-80-88171-19-5
3. GJUROVÁ, Naděžda. *Čeština jako cizí jazyk pro začínající školáky: metodika pro učitele*. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-837-1.
4. JEŽKOVÁ, Věra. *Školní vzdělávání v Ruské federaci*. Praha: Karolinum, 2013. ISBN 978-80-246-2206-4
5. KOČÍ, Antonín, ed. *Velká obrazová encyklopedie*. Praha: Euromedia Group – Knižní klub, 2002. Dorling Kindersley. ISBN 80-242-0864-4.
6. MITREVSKÁ, Martina. *Adaptace dítěte s odlišným mateřským jazykem na prostředí mateřské školy*. České Budějovice, 2019. Diplomová práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Vedoucí práce Mgr. Veronika Plachá Ph.D
7. RADOSTNÝ, Lukáš a kol. *Žáci s odlišným mateřským jazykem v českých školách*. Praha: Meta – Sdružení pro příležitosti mladých migrantů, 2011. ISBN 978-80-254-9175-1. Dostupné také z:
https://inkluzivniskola.cz/sites/default/files/uploaded/zaci_s_omj_v_ceskych_skolach_0.pdf
8. SCHEBELLE, Danica, Jan KUBÁT a Pavel BAREŠ. *Specifika integrace nezletilých dětí cizinců žijících na území České republiky*. Praha: VÚPSV, 2018. ISBN 978-80-7416-322-7
9. ŠTASTNÝ, Vít, Eliška WALTEROVÁ, Zhu XIAOHU. *Školní vzdělávání v Číně*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2021. ISBN 978-80-246-4711-1.

ON-LINE ZDROJE:

10. HRUŠKOVÁ, Zuzana. *Zapojení do výuky ZŠ, SŠ*. Inkluzivní škola [online]. [cit. 2021-05-04]. Dostupné z: <https://www.inkluzivniskola.cz/zapojeni-do-vyuky>
11. Inkluzivniskola.cz. *Děti a žáci s OMJ*. Inkluzivní škola [online]. [cit. 2021-02-19]. Dostupné z: <https://www.inkluzivniskola.cz/deti-zaci-s-omj>

12. Inkluzivniskola.cz. *Grafická vizualizace obsahu*. Inkluzivní škola [online]. [cit. 2021-04-02]. Dostupné z: <https://inkluzivniskola.cz/graficka-vizualizace-obsahu>
13. Inkluzivniskola.cz. *Ukrajina*. Inkluzivní škola [online]. [cit. 2021-04-12]. Dostupné z: https://inkluzivniskola.cz/sites/default/files/uploaded/ukrajina_dbkvs_0.pdf
14. Inkluzivniskola.cz. *Volnočasové aktivity*. Inkluzivní škola [online]. [cit. 2021-04-29]. Dostupné z: <https://www.inkluzivniskola.cz/volnocasove-aktivity>
15. Inkluzivniskola.cz. *Vzdělávací systémy v zemích původu dětí-cizinců*. Středisko pro integraci menšin, 2009. [online]. [cit. 2021-03-11]. Dostupné z: https://cloud.inkluzivniskola.cz/sites/default/files/uploaded/Vzdelavaci_systemy_v_zemich_h_puvodu_deti-cizincu.pdf
16. Inkluzivniskola.cz. *Zařazení do ročníku*. Inkluzivní škola [online]. [cit. 2021-04-20]. Dostupné z: <https://www.inkluzivniskola.cz/zarazeni-do-rocniku>
17. Inkluzivniskola.cz. *10 jednoduchých tipů pro začátek aneb co můžeme udělat už zítra*. Inkluzivní škola [online]. [cit. 2021-04-02]. Dostupné z: <https://inkluzivniskola.cz/10-jednoduchych-tipu-pro-zacatek-aneb-jak-zacit>
18. JIROUTOVÁ, Michaela. *Buddy program*. Inkluzivní škola [online]. [cit. 2022-06-10]. Dostupné z: <https://inkluzivniskola.cz/buddy-program>
19. JIROUTOVÁ, Michaela. *Počty cizinců na školách*. Inkluzivní škola [online]. [cit. 2021-12-16]. Dostupné z: <https://www.inkluzivniskola.cz/pocty-cizincu-na-skolach>
20. Metropolevsech.eu. *Nevládní neziskové organizace*. Praha Metropole všech. [online]. Copyright © 2021 [cit. 22.02.2021]. Dostupné z: <https://metropolevsech.eu/cs/sluzby-pro-migranty/nevladni-neziskove-organizace/>
21. NALDIC (1999). *The Distinctiveness of English as an Additional Language: A Cross-Curriculum Discipline*. Working Paper 5. Edited by Hugh SOUTH. [online]. [cit. 2021-05-22]. Dostupné z: https://naldic.org.uk/wp-content/uploads/2020/01/NALDIC-Working-Paper-5-The-Distinctiveness-of-EAL_-a-cross-curriculum-discipline.pdf
22. PTÁČKOVÁ, K., SIMOTOVÁ, A., KENDEROVÁ, K. A H. PAZDIOROVÁ. *Specifika ukrajinštiny*. Inkluzivní škola [online]. [cit. 2022-05-18]. Dostupné z: <https://inkluzivniskola.cz/ukrajina/specifika-ukrajinstiny>
23. ŠÁMALOVÁ, Jana. *Komunikace s rodiči na ZŠ*. Inkluzivní škola [online]. [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.inkluzivniskola.cz/komunikace-s-rodici-na-zs>
24. ŠINDELÁŘOVÁ, Jaroslava, Svatava ŠKODOVÁ. *Metodika práce s žáky-cizinci v základní škole*. Praha: MŠMT, 2012 [online]. [cit. 2022-05-19]. Dostupné z:

<https://www.msmt.cz/vzdelavani/zakladni-vzdelavani/metodika-prace-s-zaky-cizinci-na-zakladnich-skolach>

25. ŠINDELÁŘOVÁ, Jaroslava, Svatava ŠKODOVÁ. *Metody práce s žáky-cizinci ve výuce: využití diferenciatčních znaků jazyků ve výuce – problematické jevy lexikální roviny*. NPI [online]. [cit. 2022-05-10]. Dostupné z: <https://clanky.rvp.cz/clanek/c/z/17477.html>
26. *Vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, ve znění pozdějších předpisů*. [online]. [cit. 2021-03-14]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-27>
27. *World data on education V11 E. 2010/2011*. UNESCO, 2011 [online]. [cit. 2021-03-26]. Dostupné z: http://www.ibe.unesco.org/fileadmin/user_upload/Publications/WDE/2010/pdf-versions/China.pdf

ZDROJE OBRÁZKŮ POUŽITÝCH PŘI TVORBĚ PRACOVNÍCH LISTŮ:

[online]. [cit. 2022-05-09] Dostupný pod licencí Public domain a Creative Commons na:

1. <https://pixabay.com/vectors/book-red-thick-blank-closed-cover-311432/>
2. <https://pixabay.com/vectors/sun-weather-summer-heat-1296130/>
3. <https://pixabay.com/vectors/sneakers-shoes-white-tennis-shoes-309787/>
4. https://openclipart.org/detail/318/mallory_square-by-nkinkade-177657
5. <https://freesvg.org/ice-cream-cone-clip-art>; <https://freesvg.org/pencil-with-eraser>
6. <https://pixabay.com/vectors/flower-clipart-flower-clipart-plant-6116806/>
7. <https://openclipart.org/detail/181398/village-house-by-rdevries-181398>
8. <https://openclipart.org/detail/258310/flower>
9. <https://openclipart.org/detail/77629/red-tshirt>
10. <https://pixabay.com/vectors/sun-summer-heat-light-hot-2026715/>
11. <https://openclipart.org/detail/2839/bike-downhill>
12. <https://openclipart.org/detail/24319>
13. <https://proofmart.com/product/free-tree-png-hd-png-transparent-images-background-free-download-3/>
14. <https://openclipart.org/detail/215975/car---coloured-by-frankes-215975>
15. <https://pixabay.com/vectors/banana-yellow-fruit-tropical-fruit-42793/>
16. <https://openclipart.org/detail/256974/pink-book-no-shadow>
17. <https://pixabay.com/vectors/panda-china-bear-cartoon-bamboo-1010650/>

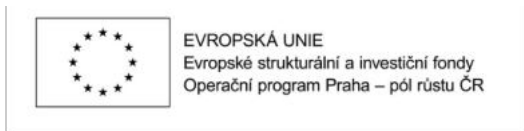
Některé obrázky vytvořeny za pomoci: <https://www.storyboardthat.com>

SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHA Č. 1: Vstupní dotazník (ČJ, AJ, RUS, UKR)	50
PŘÍLOHA Č. 2: Průvodní dopis pro rodiče (ČJ, AJ, RUS, UKR)	54
PŘÍLOHA Č. 3: Nástin informativní schůzky – psycholog + dítě	58
PŘÍLOHA Č. 4: Diagnostika jazykových kompetencí žáků s OMJ	59
PŘÍLOHA Č. 5: Identifikační kartička	66
PŘÍLOHA Č. 6: Emoční kartičky.....	67
PŘÍLOHA Č. 7: Checklist – s čím je potřeba žáka seznámit během prvních dní.....	69
PŘÍLOHA Č. 8: Leták pro rodiče (ČJ, AJ, RUS, UKR)	70

PŘÍLOHA Č. 1: Vstupní dotazník (ČJ, AJ, RUS, UKR)

ČESKÁ VERZE:

Milí rodiče,

prosíme Vás o vyplnění následujícího dotazníku. Na základě Vašich odpovědí budeme moci lépe nastavit spolupráci s Vaším dítětem. Předem Vám děkujeme za sdílnost při jeho vyplňování.

VSTUPNÍ DOTAZNÍK PRO RODIČE DĚTÍ S OMJ

1. Co potřebujete vědět před nástupem do naší školy?
2. Jakou formou by vám nejvíce vyhovovalo se školou komunikovat?
 - a. E-mailem
 - b. Telefonicky
 - c. Osobní konzultace
3. Kterými jazyky se domluvíte?
4. Koho můžeme kontaktovat v případě potřeby?
5. Pokud potřebujete pomoc tlumočnicka
 - a. Máte možnost si zajistit překlad/tlumočnicka
 - b. Potřebujete zajistit překlad/tlumočnicka
6. Co očekáváte od naší školy v přístupu k žákům s odlišným mateřským jazykem?
7. Odkud pochází rodiče dítěte?
8. V jaké zemi/zemích vyrůstalo dítě většinu života?

ANGLICKÁ VERZE:

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Praha – pól růstu ČR

Dear parents,

please fill in the following questionnaire. Based on your answers, we will be able to better set up cooperation with your child. Thank you in advance for your sharing in filling it out.

ENTRY QUESTIONNAIRE FOR PARENTS OF CHILDREN WITH DIFFERENT FIRST LANGUAGE

1. **What do you need to know before starting our school?**

2. **In what form would you prefer to communicate with the school?**
 - a. E-mail
 - b. Phone calls
 - c. Personal meetings

3. **What language do you speak?**

4. **Who can we contact if needed?**

5. **If you need the help of an interpreter**
 - a. You can arrange for a translation / interpreter
 - b. You need to provide a translation / interpreter

6. **What do you expect from our school when it comes to pupils with a different first language?**

7. **Where does the child's parents come from?**

8. **In what country / countries did the child grow up most of his/her life?**

9. **What languages does your child actively use (speak)?**

RUSKÁ VERZE:

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Praha – pól růstu ČR

ВХОДНАЯ АНКЕТА ДЛЯ РОДИТЕЛЕЙ ДЕТЕЙ С ДРУГИМ РОДНЫМ ЯЗЫКОМ

Дорогие родители,

пожалуйста, заполните следующую анкету. На основании Ваших ответов, мы сможем установить более тесное сотрудничество с Вашим ребенком. Заранее благодарим Вас за активное участие при ее заполнении.

- 1. Что Вам нужно знать перед поступлением в нашу школу?**

- 2. В какой форме Вы бы могли общаться со школой?**
 - a. Электронная почта
 - b. Общение по телефону
 - c. Личная консультация

- 3. На каких языках вы разговариваете?**

- 4. С кем мы можем связаться в случае необходимости?**

- 5. Если Вам необходима помощь переводчика.**
 - a. У вас есть возможность обеспечить себе перевод / переводчика
 - b. Вам нужно обеспечить перевод / переводчика

- 6. Чего вы ждете от нашей школы в подходе к ученикам с иным родным языком?**

- 7. Откуда родом родители ребенка?**

- 8. В какой стране/странах рос ребенок большую часть своей жизни?**

- 9. Какими языками активно пользуется Ваш ребенок (говорит на них)?**

UKRAJINSKÁ VERZE:

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Praha – pól růstu ČR

ВСТУПНА АНКЕТА ДЛЯ БАТЬКІВ ДІТЕЙ З ІНШОЮ РІДНОЮ МОВОЮ

Шановні батьки,

будь ласка, заповніть наступну анкету. Виходячи з Ваших відповідей, ми зможемо краще налагодити співпрацю з Вашою дитиною. Заздалегідь дякуємо Вам за співпрацю при її заповненні.

- 1. Що Вам потрібно знати перед вступом до нашої школи?**

- 2. В якій формі Вам було б найзручніше спілкуватися зі школою?**
 - a. Електронна пошта
 - b. Спілкування по телефону
 - c. Особиста консультація

- 3. Якими мовами ви розмовляєте?**

- 4. З ким ми можемо зв'язатися в разі потреби?**

- 5. Чи потрібна Вам допомога перекладача?**
 - a. У Вас є можливість забезпечити собі переклад / перекладача
 - b. Вам потрібно забезпечити переклад / перекладача

- 6. Чого Ви очікуєте від нашої школи в підході до учнів з іншою рідною мовою?**

- 7. Звідки родом батьки дитини?**

- 8. В якій країні/країнах дитина виростала більшу частину свого життя?**

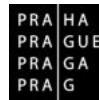
- 9. Якими мовами Ваша дитина активно спілкується (говорить ними)?**

PŘÍLOHA Č. 2: Průvodní dopis pro rodiče (ČJ, AJ, RUS, UKR)

ČESKÁ VERZE:

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Praha – pól růstu ČR

Vážení rodiče,

tímto Vás zveme k **informativní schůzce**, dne v hodin. Adaptační koordinátor Vás vyzvedne na vrátnici školy.

Náplň informativní schůzky:

- ✓ Seznámení se s vedením školy, třídním učitelem, školním psychologem a adaptačním koordinátorem.
- ✓ Poznání prostředí školy (učebny, jídelna, družina).
- ✓ Krátký pohovor s dítětem, který proběhne za účelem zjištění jeho úrovně českého jazyka. Na základě pohovoru bude moci třídní učitel připravit podklady k prvním dnům docházky dítěte tak, aby se již od počátku mohlo zapojit do dění ve třídě.
- ✓ Vyřízení dokumentů ohledně školní docházky dítěte.

Na schůzku s sebou přineste, pokud možno, tyto **doklady**:

- ✓ **rodný list** dítěte, který je přeložen do českého jazyka;
- ✓ **povolení k pobytu** (pokud povolení nemáte, je potřeba donést žádost o povolení k pobytu);
- ✓ **kopie pasu dítěte i rodiče** (popř. pas dítěte i rodiče – kopie se mohou ve škole vytvořit);
- ✓ **vysvědčení** z předešlých škol (přeložená do českého jazyka), pokud máte...

Délka schůzky bude pravděpodobně **40-60 minut**.

Také Vás žádáme o **vyplnění přiloženého dotazníku** (popřípadě jeho on-line podoby), který pomůže vyučujícím seznámit se s důležitými informacemi týkajícími se Vašeho dítěte a nastavit tak vhodná podpůrná opatření. Také zjistíme, zda bude potřeba zajistit na informativní schůzku přítomnost překladatele. Všechny získané informace budou použity pouze pro potřebu školy.

Schůzku, prosím, potvrďte emailem. Společně s tím **zašlete i dotazník** (pokud máte jeho papírovou podobu) nebo dotazník vyplňte on-line (pokud Vám byl zaslán elektronicky).

Dotazník i s potvrzením pošlete na e-mail:

Těšíme se na Vás!

S pozdravem adaptační tým FZŠ Trávníčkova

ANGLICKÁ VERZE:

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Praha – pól růstu ČR

Cover letter to parents

Dear parents,

We hereby invite to an informative meeting, on at The adaptation coordinator will pick you up at the school front door.

Shedule of the information meeting:

- ✓ Introduction to school management, class teacher, school psychologist and adaptation coordinator.
- ✓ Seznámení se s vedením školy, třídním učitelem, školním psychologem a adaptačním koordinátorem.
- ✓ Knowledge of the school environment (classrooms, dining room, school club)
- ✓ A short interview with the child, which will take place for the purpose of his level of the Czech language.
- ✓ Based on the interview, the class teacher will be able to prepare materials for the first days of the child's attendance so that he / she can participate in the classroom from the very beginning.
- ✓ Processing documents regarding the child's school attendance.

If possible, bring **the following documents** with you to the meeting:

- ✓ birth certificate of the child, which is translated into Czech;
- ✓ residence permit (if you do not have a permit, you need to apply for a residence permit);
- ✓ copies of the child's and parents' passports (or the child's and parents' passports - copies can be made at school);
- ✓ testimonials from previous schools (translated into Czech), if you have one...

The length of the meeting will probably be **40-60 minutes**.

We also ask you to fill in the attached questionnaire (or its online form), which will help teachers get acquainted with important information about your child and set up appropriate support measures. We will also find out whether it will be necessary to ensure the presence of a translator at the information meeting. All information obtained will be used only for the needs of the school.

Please confirm the appointment by email. Along with that, **send a questionnaire** (if you have a paper version) or fill out the questionnaire online (if it was sent to you electronically).

Send the questionnaire with confirmation to the e-mail:

We look forward to you

Best wishes

Adaptation team FZŠ Trávníčkova

51 kroků k lepšímu společnému vzdělávání
CZ.07.4.68/0.0/0.0/19_068/0001453

Fakultní základní škola Pedagogické fakulty UK, Praha 13,
Trávníčkova 1744

RUSKÁ VERZE:

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Praha – pól růstu ČR

Сопроводительное письмо родителям

Уважаемые родители,

Посылаем Вам приглашение на информационную встречу, которая состоится дня в часов.
Адаптационный координатор Вас заберёт с рецепции школы.

Рассматриваемые вопросы на информационной встрече:

- ✓ Знакомство с руководством школы, классным руководителем, школьным психологом и адаптационным координатором.
- ✓ Познание среды школы (классные учебные помещения, столовая, группа продлённого дня).
- ✓ Краткий разговор с ребёнком, который будет проводится с целью определения уровня владения чешским языком. На основании собеседования классный руководитель подготовит материалы к первому дню обучения, чтобы ребёнок имел возможность включиться в классную работу.
- ✓ Оформление документов о школьном обучении ребёнка.

На встречу с собой возьмёте, если это будет возможно, следующие документы:

- ✓ **свидетельство о рождении ребёнка**, которое будет переведено на чешский язык;
- ✓ **разрешение на проживание** (если нету разрешения на проживание, тогда необходимо принести заявление на разрешение к проживанию);
- ✓ **копии паспорта ребёнка и родителей** (в случае необходимости копии паспорта ребёнка и родителей можем сделать в школе);
- ✓ **Табель успешности** с предыдущих школ, если ими владеете, с переводом на чешский язык.

Продолжительность встречи займет около **40-60 минут**.

Также Вас просим **заполнить прилагаемую анкету** (возможно и on-line способом), анкета поможет учителю познакомиться с важной информацией, касающейся Вашего ребёнка и обеспечить подходящие вспомогательные методы обучения. Также сможем определить будет ли необходимо обеспечить присутствие переводчика на информационной встрече. Вся полученная информация будет использована только для нужд школы.

Попрошу подтвердить Ваше участие на встрече e-mailem. Совместно с этим пошлите и анкету (если имеете на бумаге) или анкету выполните on-line (пошлите электронной почтой).

Анкету с подтверждением Вашего присутствия на встрече пошлёт на email:

Добро пожаловать!

UKRAJINSKÁ VERZE:

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Praha – pól růstu ČR

Супровідний лист батькам

Шановні батьки,

Посилаємо Вам запрошення на **інформаційну зустріч**, яка відбудеться у годин.
Координатор по адаптації забере Вас із рецепції школи.

Питання, що розглядаються на інформаційній зустрічі:

- ✓ Знайомство з керівництвом школи, класним керівником, шкільним психологом та координатором по адаптації.
- ✓ Вивчення шкільного середовища (класу, їдальні, групи продовженого дня).
- ✓ Коротка розмова з дитиною буде проводитися з метою визначення її рівня володіння чеською мовою. На підставі співбесіди класний керівник підготує матеріали до першого дня навчання, щоб дитина отримала можливість від початку долучитися до класної роботи.
- ✓ Оформлення документів щодо навчання дитини у школі.

На зустріч візьміть із собою, якщо це можливо, наступні документи:

- ✓ **свідоцтво про народження дитини**, яке буде перекладено на чеську мову;
- ✓ **дозвіл на проживання** (якщо дозволу на проживання немає, то необхідно підготувити заяву на отримання дозволу на проживання);
- ✓ **копії паспорта батьків і дитини і батьків** (у разі необхідності копії паспорта дитини і батьків можуть бути зроблені в школі);
- ✓ **табель успішності** дитини від попередніх шкіл, якщо ним володієте, який буде перекладено на чеську мову.

Тривалість зустрічі передбачена в межах **40-60 хвилин**

Вам також необхідно заповнити додану анкету (он-лайн при необхідності), яка допоможе вчителю ознайомитися з важливою інформацією про Вашу дитину і забезпечити відповідні підтримуючі методи навчання. Також ми зможемо визначити, чи буде необхідно забезпечити присутність перекладача на інформаційній зустрічі. Вся отримана інформація буде використовуватися тільки для потреб школи.

Просимо підтвердьте Вашу участь у зустрічі відповіддю по e-mail. Разом із нею, будь ласка, надішліть анкету електронною поштою (якщо була відправлена на e-mail) або можете принести анкету на аркуші паперу, якщо маєте її в такому вигляді.

Анкета із підтвердженням Вашої участі на зустрічі буде відправлена на email:

Ласкаво просимо!

PŘÍLOHA Č. 3: Nástin informativní schůzky – psycholog + dítě

Informativní schůzka

- **Schůzku vede psycholog/speciální pedagog.**
- Pokud žák umí trochu česky, může probíhat v českém jazyce. Jinak se účastníci mohou dorozumívat za pomoci tlumočnicka.
- Během celého pohovoru se **zjišťuje jazyková vybavenost a komunikativnost dítěte**. Každá část pohovoru má za cíl zjistit **úroveň schopností a dovedností dítěte**.
- **Třídní učitel** v tuto chvíli vystupuje jako **pozorovatel**.
- Schůzka trvá přibližně tak dlouho, jak rodičům vyřízení dokumentů s vedením školy.
- Po skončení pohovoru a celé schůzky shrne psycholog s učitelem poznatky z pohovoru a učitel pak může připravit podklady pro první den dítěte.

Navrhované aktivity:

- Stavebnice, hlavolamy, protahovačky (zjištění motorické obratnosti) – pro menší děti.
- Emoční pexeso vytvořené Emou Červenou.
- Vyprávěcí kartičky s časovou sousledností (dítě srovnává a vypráví příběh).
- **Diagnostický rozhovor + test dle úrovně dítěte (3 varianty).**

PŘÍLOHA Č. 4: Diagnostika jazykových kompetencí žáků s OMJ

Diagnostika se bude skládat ze dvou částí: **ROZHOVOR + TEST**

ROZHOVOR (využíván jako primární diagnostický nástroj u žáků 1. a 2. třídy a jako úvodní část diagnostiky u dětí 3. – 9. třídy)

Sledujeme: porozumění otázkám a instrukcím, srozumitelnost, bohatost slovní zásoby, nonverbální projevy.

Schéma (lze podpořit různými obrázkovými kartami):

1. Porozumění (mluvení, poslech, gramatika)

- Pozdravení.
- Jak se jmenuješ?
- Odkud pocházíš? Kde teď bydlíš? Bydlíš v domě nebo bytě?
- Kolik je ti let? Kdy máš narozeniny?
- Jak dlouho jsi v České republice?
- Kdo patří do tvé rodiny? Máš sourozence? Kolik? Jak jsou staří?
- Co rád děláš ve volném čase? (+ doptávání podle zájmů)
- Co tě bavilo ve škole? Na co se těšíš? Čeho se obáváš?
- Jaké jídlo máš nejraději?

2. Reakce na otázky k obrázku (porozumění, slovní zásoba, gramatika)

- Popiš, co je na obrázku (*libovolný obrázek*).

TEST

Zaměřen na: psaní a porozumění textu, slovní zásobu, gramatiku.

Podle předpokládané úrovně dítěte vyplývající z rozhovoru předkládáme dítěti test ve **variantě 1, 2 nebo 3**.

U dětí v 1. a 2. třídě (popřípadě u dětí s nulovou znalostí ČJ) můžeme využít **omalovánku**:

- Zadáváme různé úkoly za použití sloves – *vybarvi, zakroužkuj, podtrhni, napiš, přečti, najdi, vymysli, spočítej, podepiš se...*

VARIANTA 1

ÚLOHA Č. 1: Spoj slovo a obrázek

KNIHA	BOTY	TUŽKA	KVĚTINA
DŮM	ZMRZLINA	SLUNCE	KOČKA

ÚLOHA Č. 2: Podívej se na obrázek a odpověz na otázky.

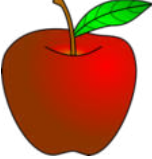

ODPOVĚZ NA OTÁZKY:

1. Na obrázku jsou čtyři lidé.	ANO	NE
2. Míč je bílý.	ANO	NE
3. Dívka je více než kluků.	ANO	NE
4. Chlapec čte knihu.	ANO	NE
5. Na obrázku je pták.	ANO	NE

ÚLOHA Č. 3: Napiš správné slovo podle vzoru.

1.	2.	3.	4.
5.	6.	7.	8.
	9.	10.	

1. KVĚTINY

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

6. _____

7. _____

8. _____

9. _____

10. _____

VARIANTA 2

ÚLOHA Č. 1: Spoj obrázek a jeho popis.

Zdroj tepla a světla na Zemi.	Kvetoucí rostlina.	Tištěný svazek listů papíru.	Obuv.
Psací potřeba.	Domácí zvíře.	Budova, ve které se bydlí.	Mražený výrobek.

ÚLOHA Č. 2: Přečti si text a doplň do vět vhodná slova z nabídky.

Tomáš byl včera u pana ...**doktora**.... Když odcházel ze školy, zakopl na schodech a spadl. Bolela ho levá a hlava. Pan doktor ho prohlédl a poslal na, aby zjistil, zda není ruka zlomená. Ruka byla naštěstí v Hlava Tomáše bolela hodně, proto raději zůstal v nemocnici přes noc na Ráno už mohl jít domů, ale za týden má přijít k panu doktorovi na

A) prodavače **B) doktora** C) učitele D) ředitele

1. A) břicho B) prst C) ruka D) hlava
2. A) výlet B) operaci C) sádru D) rentgen
3. A) pořádku B) zlomená C) levá D) rozbitá
4. A) injekci B) pozorování C) operaci D) recept
5. A) vitamín B) zkoušku C) kontrolu D) nemoc

ÚLOHA Č. 3: Vyber a škrtni, co do řady nepatří.

1. Pes, kočka, lev, medvěd, želva, voda, slon
2. Jablko, tráva, banán, hruška, pomeranč, mandarinka, kiwi
3. Talíř, vidlička, pánev, čepice, hrnec, vařečka, nůž
4. Sešit, učebnice, vlak, pero, guma, pastelka, tužka
5. Ředitel, prodavačka, zedník, učitel, pračka, doktor, kuchař

ÚLOHA Č. 4: Popiš obrázek v 6 větách.

VARIANTA 3

ÚLOHA Č. 1: Přečti si text a odpověz na otázky.

MEDVĚDI A PANDY

Medvědi jsou největší pozemní **šelmy**, patřící do skupiny **savců**. Žijí v **Americě** a **Euroasii**. Jsou to **velká** a **nápadná** zvířata, která mohou být **nebezpečná**. Na světě žije **několik druhů** medvědů. **Typická** pro ně je velká hlava, malé oči a slabý zrak, výborný čich a vystupující čelist. Medvědovité šelmy **chodí pomalu**, ale dokáží výrazně zrychlit a **bleskově zaútočit**. Srst může být černá, hnědá nebo bílá. Největší je **medvěd lední**, který dosahuje délky 3 metrů a hmotnosti vyšší než půl tuny. Naopak nejmenší je **medvěd malajský**, který často neváží ani 50 kg. Samci jsou větší než samice. Medvědoví jsou **všežravci**. Jedí především maso, ale také kořínky a bobule. Někteří medvědi jedí pouze maso (*medvěd lední*), jiní jsou spíše býložravci (*panda velká*).

(na základě textu z *Velké obrazové encyklopedie Dorlinga Kindersleye*⁴²)

Přečti si jednotlivé části textu znovu a doplň značky podle toho, jak textu rozumíš.

ROZUMÍM DOBRĚ

ROZUMÍM NA 50 %

NEROZUMÍM

Medvědi jsou největší pozemní **šelmy**, patřící do skupiny **savců**. Žijí v **Americě** a **Euroasii**.

Jsou to **velká** a **nápadná** zvířata, která mohou být **nebezpečná**.

Na světě žije **několik druhů** medvědů. **Typická** pro ně je velká hlava, malé oči a slabý zrak, výborný čich a vystupující čelist. Srst může být černá, hnědá nebo bílá.

Medvědovité šelmy **chodí pomalu**, ale dokáží výrazně zrychlit a **bleskově zaútočit**.

Největší je **medvěd lední**, který dosahuje délky 3 metrů a hmotnosti vyšší než půl tuny. Naopak nejmenší je **medvěd malajský**, který často neváží ani 50 kg. Samci jsou větší než samice.

Medvědoví jsou **všežravci**. Jedí především maso, ale také kořínky a bobule. Někteří medvědi jedí **pouze maso** (*medvěd lední*), jiní jsou **spíše býložravci** (*panda velká*).

Odpověz na otázky:

1. Do jaké **skupiny** živočichů patří medvědi? _____
2. Který z medvědů je výhradně **masožravec**? _____
3. Mají medvědi **lepší zrak nebo čich**? _____
4. Žijí medvědi v **Africe**? _____
5. Co znamená výraz **bleskově zaútočit**? _____

⁴² KOČÍ, Antonín, ed. *Velká obrazová encyklopedie*. Praha: Euromedia Group - Knižní klub, 2002. Dorling Kindersley. ISBN 80-242-0864-4.

ÚLOHA Č. 2: Dej do správného tvaru.

1.	hrát	Můj bratr tenis.	<i>hraje</i>
2.	jít	Večer do kina.	
3.	babička	Mám moc milou a hodnou	
4.	mít	Moje sestra plyšového medvídka.	
5.	jmenovat se	Moje maminka Monika.	
6.	autobus	Do školy jezdím	

ÚLOHA Č. 3: Napiš vzkaz kamarádovi (alespoň 6 vět).

PŘÍLOHA Č. 5: Identifikační kartička

Kartička se vytiskne, vystřihne a nejlépe zalaminuje. Žák ji nosí neustále u sebe.

Přední stránka kartičky:

Jmenuji se: _____
Chodím do: _____ třídy.
Můj třídní učitel se jmenuje: _____ _____
Číslo mé skříňky je: _____
Má třída se nachází na pavilonu: _____

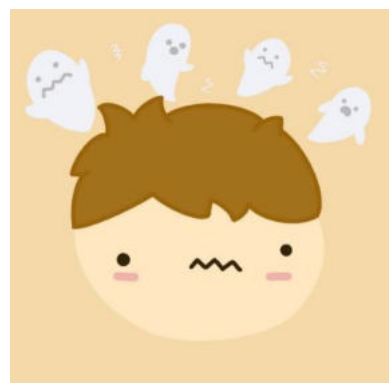
Zadní strana kartičky:

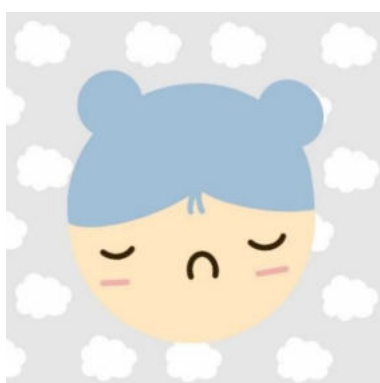
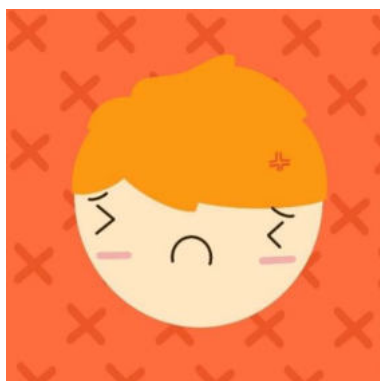
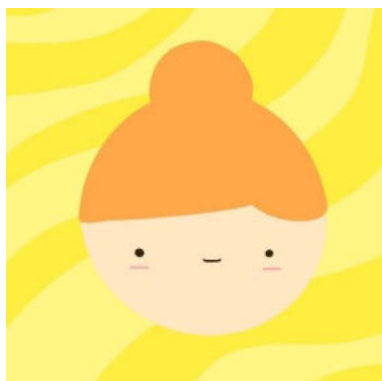
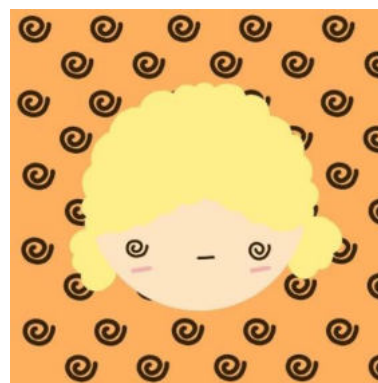
Dobrý den, prosím, poradíte mi? Kudy se dostanu do třídy?

PŘÍLOHA Č. 6: Emoční kartičky

Vytvořeno Emou Červenou – žákyní FZŠ Trávníčkova

PŘÍLOHA Č. 7: Checklist – s čím je potřeba žáka seznámit během prvních dní

CHECK LIST PRO UČITELE – S ČÍM JE POTŘEBA ŽÁKA SEZNÁMIT?

- Žák ví, kam si odložit své věci. Má klíček od skříňky.
- Žák ví, kde je jeho třída a ví, jak se do ní dostat.
- Žák ví, kam se první den usadit, a co mít první den s sebou.
- Žák má žákovskou knížku, učebnice, seznam sešitů a pomůcek.
- Žák je seznámen s rozvrhem hodin a ví, kde se jednotlivé předměty na škole vyučují.
- Žák se orientuje v harmonogramu školy.
- Žák je seznámen se způsobem odevzdávání úkolů.
- Žák ví, kdo je ředitel školy a zástupce pro daný stupeň a jaká je náplň jejich práce.
- Žák obdržel komunikační kartičky, identifikační kartičku.
- Žák ví, kde je kabinet učitele.
- Žák ví, kde jsou toalety (i jak odliší dámské/pánské).
- Žákovi byl vybrán buddy/pomocník.
- Učitel má připraveny materiály na první den pro žáka.
- Třída je seznámena s příchodem žáka s OMJ.
- Žák ví, kde je jídelna. Pokud bude chodit na obědy, má čip.
- Učitel má funkční kontakt na rodiče.
- Učitel má emergency kontakt na zprostředkující osobu v případě, že rodiče nemluví česky.
- Učitel má podepsané GDPR od rodičů.
- Učitel má potvrzení od lékaře o schopnosti dítěte účastnit se školních akcí.

PŘÍLOHA Č. 8: Leták pro rodiče (ČJ, AJ, RUS, UKR)

ČESKÁ VERZE:

Tato aktivita byla financovaná z projektu „51 kroků se společněmu vzdělávání“ CZ.07.4.68/0.0/0.0/19_068/0001453

**VÍTEJTE NA
FZŠ TRÁVNÍČKOVA**

Materiál pro rodiče dětí s
odlišným mateřským jazykem

PRVNÍ DEN

1. Seznámení s vedením školy, třídním učitelem, adaptačním koordinátorem.
2. Vyřízení dokumentace.
3. Seznámení s prostředím školy.

CO SI VZÍT S SEBOU

- doklad totožnosti
- pas dítěte
- vysvědčení z minulých ročníků

VÝUKA NA NAŠÍ ŠKOLE

DENNÍ REŽIM

- Škola se otevírá v **7.40**.
- Vyučování začíná v **8.00**.
- Vyučovací hodina trvá **45 minut**.
- Přestávky trvají **10 - 15 minut**.

ŠKOLNÍ ROK

- Harmonogram školního roku naleznete na stránkách školy. Na něm se dozvíte mimo jiné termíny prázdnin a začátek a konec školního roku.
- Hlavní prázdniny jsou vždy v červenci a srpnu.

ŠKOLNÍ JÍDELNA

- Školní jídelna je otevřena od 11.40 do 14.00.
- Cena oběda se pohybuje mezi 32 - 36 Kč.
- Na stránkách školy v záložce Jídelna najdete všechny potřebné informace o přihlašování a odhlašování obědů.

ŠKOLNÍ DRUŽINA

- Školní družina funguje pro děti od 1. do 4. třídy, pokud to kapacita dovolí, tak i pro 5. třídy.
- Družina je otevřena od 6.30 do 17.30.
- Děti není možné vyzvedávat od 14.00 - 15.00, kdy jsou na školním hřišti.
- Děti si vyzvedávají přes videotelefon.

KROUŽKY

- Škola nabízí celou řadu kroužků.
- Aktuální nabídku kroužků najdete na www.zstravnickova.cz v záložce KROUŽKY
- V nabídce je také doučování ČEŠTINA JAKO DRUHÝ JAZYK, o možnosti doučování vás bude informovat adaptační koordinátor nebo třídní učitel.

DALŠÍ INFORMACE

APLIKACE MS TEAMS

Škola využívá aplikaci Teams, přihlašovací údaje do aplikace vám dá třídní učitel dítěte. Přes aplikaci může žák (i rodiče) komunikovat s učiteli.

BAKALÁŘI

Od 5. ročníku využíváme aplikaci Bakaláři. Tato aplikace funguje jako elektronická žákovská knížka, můžete zde sledovat prospěch dítěte, posílat omluvenky nebo komunikovat se školou.

ŠKOLNÍ STRÁNKY

Na školních stránkách www.zstravnickova.cz najdete všechny aktuální informace.

MOŽNOST PŘEKLADU

Na stránkách www.npi.cz nebo www.inkluzivniskola.cz je možnost domluvit službu tlumočnicka pro komunikaci se školou nebo orientaci na stránkách školy.

VAŠE POVINNOSTI

Třídní učitel vás seznámí s vašimi povinnostmi. Měl by vám podrobně vysvětlit, co od vás škola očekává. Patří mezi ně například účast na třídních schůzkách, kontrola prospěchu dítěte a omlouvání dítěte v případě, že daný den nedorazí do školy.

DŮLEŽITÉ KONTAKTY

Ředitel

PaedDr. František Hanzal
frantisek.hanzal@zstravnickova.cz
I+420 251 091 650

zástupce pro I. stupeň

Mgr. Ilona Žďárská
ilona.zdarska@zstravnickova.cz
I+420 251 091 658

zástupce pro II. stupeň

Mgr. Olga Bočková
olga.bockova@zstravnickova.cz
I+420 251 091 647

vedoucí školní družiny

Jitka Vašíčková
jitka.vasicikova@zstravnickova.cz
I+420 251 091 657

vedoucí školní jídelny

Gabriela Brandtová
gabriela.brandtova@zstravnickova.cz
I+420 251 091 645

třídní učitel dítěte

adaptační koordinátor

ANGLICKÁ VERZE:

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – půl růstu ČR

Tato aktivita byla financovaná z projektu „51 kroků ke společnému vzdělávání“ CZ.07.4.68/0.0/0.0/19_068/0001453

WELCOME IN TRÁVNÍČKOVA

LEAFLET FOR PARENTS WITH
STUDENTS WITH DIFFERENT
FIRST LANGUAGE

FIRST DAY

1. Introduction with school management and adaptation coordinator and class teacher.
2. Processing the school documentation.
3. Introduction with schools environment.

WHAT TO BRING FOR THE FIRST MEETING

- identification documents
- passport of the student
- testimonial from the previous schools

STUDY ON OUR SCHOOL

DAILY SCHEDULE

- School is opening at 7.40
- The class starts at at 8.00
- The duration of the class is 45 minutes
- Breaks are between 10- 15 minutes

SCHOOL YEAR

- The Schedule of the school year you can find on the website. Besides the schedule, you can find there further information regarding holidays and the school year.
- The main holidays are always in July and August

SCHOOL DINING

- The school canteen is open from 11.40 to 14.00.
- The price of lunch is between 32 - 36 CZK.
- On the school's website, in the canteen tab, you will find all the necessary information about registering lunches.

THE SCHOOL GROUP

- The school group works for children from the 1st to the 4th grade, if the capacity allows, also for the 5th grade.
- The group is open from 6.30 to 17.30.
- Children cannot be picked up from 14:00 to 15:00 when they are on the school playground.
- You pick up children via videophone.

FREE-TIME ACTIVITIES

- The school offers a variety of rings.
- You can find the current offer of rings at www.zstravnickova.cz in the RINGS tab
- There is also tutoring in CZECH AS A SECOND LANGUAGE, the adaptation coordinator or class teacher will inform you about the possibility of tutoring.

OTHER INFORMATION

TEAMS APPLICATION

The school uses the Teams application, the login details for the application will be given to you by the child's class teacher. Through the application, the student (and parents) can communicate with the teacher.

BAKALÁŘI

We have been using the Bakaláři application since the 5th year. This application works as an electronic student book, you can monitor the child's benefit, send apologies, or communicate with the school.

SCHOOL WEBSITE

On the school website www.zstravnickova.cz you can find all current information.

DUTIES

The Teacher will introduce you to your responsibilities. He should explain to you in detail what the school expects of you. These include, for example, attending class meetings, checking the welfare of children, and apologizing for a child if they do not arrive at school that day.

TRANSLATION SERVICE

There are contacts for interpreting services on the npi.cz or inkluzivniškola.cz websites. Our school provides translations into German, Russian, Ukrainian, and English.

IMPORTANT CONTACTS

Principal

PaedDr. František Hanzal
frantisek.hanzal@zstravnickova.cz
I+420 251 091 650

Headteacher for the 1.-5. grades

Mgr. Ilona Žďárská
ilona.zdarska@zstravnickova.cz
I+420 251 091 658

Headteacher for the 6.-9. grade

Mgr. Olga Bočková
olga.bockova@zstravnickova.cz
I+420 251 091 647

Manager of the school group

Jitka Vašíčková
jitka.vasicikova@zstravnickova.cz
I+420 251 091 657

Manager of school dining

Gabriela Brandtová
gabriela.brandtova@zstravnickova.cz
I+420 251 091 645

Class teacher of the student

Adaptation coordinator

RUSKÁ VERZE:

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – při růstu ČR

Tato aktivita byla financovaná z projektu „51 kroků ke společnému vzdělávání“ CZ.07.4.68/0.0/0.0/19_068/0001453

ДОБРО ПОЖАЛОВАТЬ В ФОШ ТРАВНИЧКОВА

Материал для родителей
детей с иным родным
языком

ПЕРВЫЙ ДЕНЬ

1. Знакомство с руководством школы, адаптационным координатором, классным руководителем.
2. Оформление документов.
3. Ознакомление со средой школы.

Что взять с собой?

- удостоверение личности
- паспорт ребёнка
- табель успеваемости за оконченные классы

Обучение в нашей школе

ДНЕВНОЙ РЕЖИМ

- Школа открывается в 7:40
- Учеба начинается в 8:00
- Урок длится 45 минут
- Перемены длятся 10-15 минут

Школьный год

- График работы школы в школьном году найдёте на страницах школы. Там найдёте и помимо прочего даты каникул а также начало и конец школьного года.
- Основные каникулы есть всегда и в августе

ШКОЛЬНАЯ СТОЛОВАЯ

- Школьная столовая открывается от 11:40 до 14:00 часов
- Цена обеда варьируется между 32 - 36 кронами
- На страницах школы под заголовком Столовая найдёте всю необходимую информацию о регистрации на обед

ШКОЛЬНАЯ ГРУППА ПРОДЛЁННОГО ДНЯ

- Школьная группа продлённого дня существует для детей 1 - 4 классов, в случае вместимости и для 5 класса
- Группа продлённого дня начинает работать от 6:30 и до 17:30
- Нельзя забирать детей от 14:00 - 15:00, в это время они находятся на школьной площадке
- Дети забираются с использованием школьного видеотелефона

КРУЖКИ

- Школа предлагает целый ряд кружков
- Актуальное предложение кружков найдёте за адресом www.zstravnickova.cz в закладке КРУЖКИ
- В предложении есть и дополнительное изучение чешского языка как второго языка
- О возможности дополнительного изучения чешского языка вас будет информировать адаптационный координатор или классный руководитель

СЛЕДУЮЩАЯ ИНФОРМАЦИЯ

Программное приложение Teams

Школа использует программное приложение Teams, имя и пароль для регистрации в приложении вам даст классный руководитель. С помощью приложения может ученик (и родители) общаться с учителем.

Классный журнал

От 5 класса ведётся электронный школьный журнал. Это приложение работает как электронный дневник ученика, в нем можете следить за успеваемостью ребёнка, посылать письменные извинения (в случае если ученик не посещает школу) или общаться со школой.

Школьные электронные страницы

На школьных страницах www.zstravnickova.cz найдёте всю актуальную информацию.

Возможность перевода

На страницах www.nip.cz или на www.inkluzivniskola.cz возможно договориться о предоставлении услуг переводчика для общения со школой или для ориентации на страницах школы.

Ваши обязанности

Ваш классный руководитель ознакомит вас с вашими обязанностями. Должен вам детально объяснить, что от вас школа ожидает, принадлежит сюда, к примеру, участие родителей на родительских собраниях, контроль успеваемости ребёнка и безотлагательное написание извинений, в случае, если ребёнок не придёт в школу в данный день.

ВАЖНЫЕ КОНТАКТЫ ДЛЯ СВЯЗИ СО ШКОЛОЙ

Директор

Доктор педагогических наук Франтишек Ганзал
frantisek.hanzal@zstravnickova.cz
+420 251 091 650

Завуч начальной школы

Магистр Илона Ждарска
ilona.zdarska@zstravnickova.cz
+420 251 091 658

Завуч основной школы

Магистр Ольга Бочкова
olga.bockova@zstravnickova.cz
+420 251 091 647

Руководитель группы продлённого

дня Йитка Вашичкова
jitka.vasickova@zstravnickova.cz
+420 251 091 657

Руководитель школьной столовой

Габриэла Брандтова
gabriela.brandtova@zstravnickova.cz
+420 251 091 645

Классный руководитель ребёнка

Адаптационный координатор

UKRAJINSKÁ VERZE:

EVROPSKÁ UNIE
Evropská strukturální a investiční fondy
OP Praha – půl růstu ČR

Tato aktivita byla financovaná z projektu „51 kroků se společněmu vzdělávání“ CZ.07.4.68/0.0/0.0/19_068/0001453

ЛАСКАВО ПРОСИМО У ФОШ ТРАВНІЧКОВА

Матеріал для батьків та
дітей з іншою рідною
мовою

ПЕРШИЙ ДЕНЬ

1. Знайомство із керівництвом школи, адаптаційним координатором та класним керівником
2. Оформлення документів
3. Знайомство із середовищем школи

Що взяти із собою?

- посвідчення особи
- паспорт дитини
- табель успішності за завершени навчальні роки

НАВЧАННЯ У НАШІЙ ШКОЛІ

ДЕННИЙ РЕЖИМ

- Школа відкривається в 7:40
- Навчання починається у 8:00
- Урок триває 45 хвилин
- Перерва триває 10-15 хвилин

ШКІЛЬНИЙ РІК

- Графік роботи школи на протязі шкільного року знайдете на сторінках школи. Там знаходяться також дати канікул і кінець шкільного року.
- Основні канікули припадають завжди на липень і серпень.

ШКІЛЬНА ІДАЛЬНЯ

- Шкільна їдальня відкрита від 11:40 до 14:00 годин
- Ціна обіду коливається між 32 - 36 кронами.
- На сторінках школи під заголовком Їдальня знайдете всю необхідну інформацію про реєстрацію на обід

ШКІЛЬНА ГРУПА ПРОДОВЖЕНОГО ДНЯ

- Шкільна група продовженого дня існує для дітей 1-4 класів, у випадку розміщення більшої кількості дітей і для дітей 5 класу
- Група продовженого дня починає працювати в 6:30 і закінчує в 17:30 годин
- Не дозволяється забирати дітей від 14:00 до 15:00, в цей час вони знаходяться на шкільному майданчику
- Діти забирає з допомогою використання шкільного відеотелефону

КРУЖКИ

- Школа пропонує цілий ряд кружків
- Актуальну пропозицію кружків знайдете за адресою www.zstravnickova.cz в закладці КРУЖКИ
- Школа пропонує - додаткове вивчення чеської мови як другої мови
- Про можливість додаткового вивчення чеської мови вас буде інформувати адаптаційний координатор або класний керівник

НАСТУПНА ІНФОРМАЦІЯ

Програмне забезпечення Teams.

Школа використовує програмне забезпечення Teams, класний керівник вам надасть ім'я та пароль для реєстрації в програмному забезпеченні. З допомогою програмного забезпечення може учень (і батьки) спілкуватися із вчителем.

Класний журнал

Від 5 класу ведеться електронний шкільний журнал. Журнал ведеться як електронний щоденник учня, там можете слідувати за успішністю дитини, посилати письмові вибачення за відсутність дитини у школі (у випадку, коли дитина не йде у школу) чи спілкуватися зі школою.

Шкільні електронні сторінки

На шкільних сторінках www.zstravnickova.cz знайдете всю актуальну інформацію.

Можливість перекладу

На сторінках www.nip.cz чи на www.inkluzivniskola.cz можливо домовитись про надання послуг перекладача для спілкування зі школою або для орієнтації на сторінках школи.

Ваші обов'язки

Ваш класний керівник ознайомить вас із вашими обов'язками. Повинен вам детально пояснити, що саме від вас школа чекає, належить сюди, наприклад, участь батьків у батьківських зборах, контроль за успішністю дитини і невідкладне написання вибачень батьками у випадку, якщо дитина не прийде у школу в той же даний день.

ВАЖЛИВІ КОНТАКТИ ДЛЯ ЗВ'ЯЗКУ ЗІ ШКОЛОЮ

Директор
Доктор педагогічних наук
Франтішек Ганзал
frantisek.hanzal@zstravnickova.cz
t+420 251 091 650

Завуч основної школи
Магістр Ілона Ждярська
ilona.zdarska@zstravnickova.cz
t+420 251 091 658

Завуч основної школи
Магістр Ольга Бочкова
olga.bockova@zstravnickova.cz
t+420 251 091 647

Керівник групи продовженого дня
Ітка Вашічкова
jitka.vasicikova@zstravnickova.cz
t+420 251 091 657

Керівник шкільної їдальні
Габрієла Брандтова
gabriela.brandtova@zstravnickova.cz
t+420 251 091 645

Класний керівник дитини

Адаптаційний координатор

Projekt

„51 kroků ke společnému vzdělávání“

CZ.07.4.68/0.0/0.0/19_068/0001453

je spolufinancován Evropskou unií

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

Publikace je určena k potřebám FZŠ Trávníčkova.

© FZŠ Trávníčkova

Publikace podléhá licenci: **Creative Commons Uveďte původ – Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní.**

Pro zobrazení licenčních podmínek navštivte <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>.

